Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...мнай 1921 оной ...бриин 21-һээ гарана | № 171 (15794) | 1981 оной июлиин 25, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ҮДЭР БҮХЭНДЭ ҮНДЭР БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛЭЕ!

«...ТЕХНИКЭ ХЭРЭГЛЭЖЭ БОЛОХОГҮЙ ГАЗАРАЙ НОГООЕ ГАРААР САБШАХА, ХУРЯАХА ХЭРЭГТЭЙ. КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ОЙН СООРХОЙН, ТАРЯАЛАНГАЙ БОЛОН ХАРГЫН ЗАХААРХИ, НАМАГ НАЛХИ БА БОЛДОГТОЙ ГАЗАРАЙ НОГООЕ ХУРЯАХАДАНЬ, ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮД, АЖАЛАЙ ВЕТЕРАНУУД, ҺУРАДАГ ЗАЛУУШУУЛ ТУҺАЛХА ЗЭРГЭТЭЙ».

(КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаһаа).

Репортаж

ХАЛУУН ХАҺЫН СУУРЯАН

Арьбижал тосхоной баруун-хойно Таһархай гол шадархи нуга сабшалангай һаса харахада, урмашахаар даа. Тиигэншьегүй яаха һэм. Эндэб гэхэдэ, Эрхирэгэй совхозой түрүү лутовод Гомбо Цыренович Галдановай даадаг сабшалан эндэ байдаг юм.

Манай иишэ хүрэжэ ерэхэдэ, һү һаалиин фермын хажуудахи хорёогой баруун тээ урагша хойшоо гүйлдэжэ табигдаһан томо һүри холоһоо тэбхын харагдана. Тэрээнһээ урагшаа зураан хүн гар хажуураар зэрэ татан сабшажа ябана. Тэрээнһээ тиимэшье холо бэшэ тракторна хоёр косилка һайн ургасатай талмайн ногоо сабшана. Эдэ бүгэдые хаража байхада, халуун ажалай эршэ түлэг дундаа ябана гэжэ ойлгохоор байгаа һэн.

— Минии даадаг звено үбһэндэ ороһоор таба хоногоо. Манай коллективтэ энэ жэлдэ бухы дээрээ 2800 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабари үгтэнхэй. Энэмнай гектарай 16—17 центнер болоно,— гэжэ звеное даагша коммунист Гомбо Цыренович асуудалдамнай харюусана.— Үсэгэлдэр энэ һүри табяа һэмди. Эндэмнай 2—3 хоногто бороо ехээр орожо, ажалыемнай ехэтэ һаатуулаа. Тиимэ шалтагаанай үгы һаа, үшөө нэгэ һүри бодхожо байгаабди...

Үнэхөөрөөшье, үбһэндэ ороһонһоонь хойшо бороо хура орожо, ажалыень бага-сага һаатуулаа. Теэд тэдэнэр бороогой ороходо, гэртээ ошоод һуудаг зон бэшэ ааб даа. Гар хажуур барижа, трактор машинын хүрэжэ ошохогүй, налхи намагтай, болдогтой газарнуудай ногоо сабшана.

— Звенодомнай намтай 7 хүн болоно. Эдэнэр жэл бүри минии коллективтэ ерэжэ хүдэлдэг. Тиимэһээ бэе бэеынгээ абари зан, дүршэл шадабари һайн мэдэлсэдэгбди. Энэ жэлдэ һайн ургаса абахын түлөө нилээд оролдолго гаргаабди. Эртүүр хабарһаа хойшо саһанай уһа тогтоохо, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха, Таһархайн голһоо һубаг ханаабуудаар 225 гектар газараа уһалха гэхэ мэтын ажалнуудые һайса ябуулаа һэмди. Теэд ургасамнай нёдондонойхидо орходоо бирагүйшэг. Манай звено үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө 18 центнер үбһэ абаһан һаа, харин байгша ондо гектарай 10-аад центнер хуряахаар хараалнабди,— гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Энэ коллективтэ луговодууд Эрдэни Амбаев, Минжир Цыбиков, механизатор комсомолец Дымбрыл Балганжапов, ГПТУ-гай һурагша Олег Дашидоржиев, клубые даагша Цырендулма Цыренова, библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Цырегма Цымпилова гэгшэд ажаллана.

— Манай звеное оньһожоруулагдамал гэжэ тоолохын аргагүй. Хоёр тракторнай косилкануудтай, нэгэ тармууртай, нагшуургатай юм. Бэшэ зэмсэгнай гар хажуур, тармуур, аса болон бусад хэрэгсэлнүүд болоно. Үбһэ хуряахынгаа хажуугаар шадаал һаа, гараараа ханаабай захаар, бургааһанай забһараар ургаһан ногоое сабшажа абанабди,— гэжэ звеное даагша хэлэнэ.

Тус звеногой гэшүүд бултадаа шахуу механизаторай мэргэжэл шудалһан, жэл бүри үбһэ бэлэдхэлгэдэ хабаадажа, нилээд дүршэлтэй болоһон зон гээшэ. Жэшээлхэдэ, Т-25 тракторые бултадаа ябуулдаг байшоо. Харин мүнөө тракторнуудаа Олег Дымбрыл хоёр жолоодоно. Эдэнэрэй хэжэ байһан ажалыень харахада, ехэ түргөөр, шадамгайгаар бүтээгдэнэ. Юрэдөөл энэ звеногой коллектив байгша оной бэрхэтэй хүшэр байдалые зүб ойлгожо, ажал хүдэлмэридөө нилээд оролдолго гаргана, нарин нягтаар хүдэлнэ.

Д. ДОНДОКОВ.

Загарайн район.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеное даагша Г. Ц. Галданов ажал дээрээ; гар хажуураар сабшажа ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТЕХНИКЫН ХҮСӨӨР

Яруунын совхозой гурбадахи отделениинхид район соогоо түрүүлэн үбһэндэ оронхой. Энэ жэлдэ тус ажахын Козулиха, Дэмшэгтэ гэжэ газарнуудта ургаса һайн гаранхай.

Гүндынхид урданайхи мэтэ ажалдаа звеньевой системэ хэрэглэн, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэеэ оньһон аргаар бүтээхэ гэжэ шиидэнхэй. Жэшээлхэдэ, дээрэ хэлэгдэһэн отделениин оньһожоруулагдамал бригадада үбһэ сабшаха 3 агрегат, тракторай 2 тармуур, пресс-подборщик болон һүри сомодог түхеэрэлгэнүүд бии. Үшөө эдээндэ 2 подборщик үгтэхэ юм. Тус бригадые отделениие эрхилэгшэ А. М. Пунченко хүтэлбэрилнэ.

Һүүлэй мэдээгээр гурбадахи отделениинхид 200-гаад гектар газарта таригдаһан олон жэлэй ногоо сабшажа, 300 центнер үбһэ сомоод байна. Мүнөө энэ ажахын бэшэ отделениинхид үбһэндэ гаража эхилбэ.

Ц. ДОРЖИЕВА.

Яруунын район.

ШАДАЛАЙНГАА ЗЭРГЭЭР

Ажалай ветеран, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалид П. Н. Осколков дурбэн жэлэй саада тээ наһа найнгаа амаралтада гараһаншье һаа, гэртээ миин гараа дэлгээд һуужа шададаггүй, хамтын хэрэгэй түлөө бүхы һаналаа табижа байдаг хүн юм.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэхэ энэ үедэ Пантелеймон Никифорович нютагайнгаа дунда һургуулиин арбаад һурагшадые абажа, Оёорой совхозой малда модоной набша намаа, мүшэр, шэлбүүһэ бэлдэжэ эхилэнхэй.

Һургуулиин һурагшад үглөө бүхэндэ дүтын ойдо гаража, модоной набша намаа бэлдэнэ. Тэдэнэр бүхыдөө ажаллажа эхилһэнһээ хойшо 11 тонно витаминтай тэжээл суглуулжа, хонишод С. Г. Фофоновой, Д-С. Р. Банзаракцаевагай отарын кошарануудта зөөгөө.

С. ПАВЛОВ.

Зэдын район.

ЗОРИЛГОНЬ ЕХЭ

Гэр байрын коммунальна ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэд «Прибайкалец» колхоздо ниитын адууһа малда тэжээл бэлдэлсэхэеэ гараба. Тэдэнэр байгша ондо бүхыдөө 350 центнер гэхэ гү, али хүдэлмэрилэгшэн бүхэнэй нэгэ центнер үбһэ сабшажа тушааха даабаритай юм.

Мүнөө эндэ 20 хүнһөө бүридэһэн звено ажаллана. Тэрэниие тус таһагые даагша Степан Нестерович Петров хүтэлбэрилнэ.

Июлиин 16-най байдалаар энэ звено 40 гектар намаг налхитай, болдогтой газарнуудай ногоо сабшажа, түрүүшын һүринүүдые бодхоожо эхилэнхэй. Тэдэнэр эртүүр өөһэдтөө гар хажуур, тармуур, аса гэхэ мэтэ зэр зэмсэгүүдые хүсэд хүрэхөөр бэлдэһэн байна.

Энэ коллектив даалгагдаһан түсэбөө ойрын үдэрнүүдтэ сүм дүүргэхээр хараална.

Прибайкалиин район. **П. ХАЛТАНОВ.**

ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛНЭ

«Сельхозмонтажкомплект» трестын ПМК-гай коллектив Хүлэй совхоздо жэл бүри шефскэ туһаламжа үзүүлдэг юм. Һаянай тус предприятиин хүдэлмэришэд воскресник үнгэргэжэ, ажахын ниитын адууһа малда набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Мүнөө эндэ 10 гаран тонно набша намаа суглуулагданхай. Ойрын үдэрнүүдтэ үшөө арбаад тонно бэлэдхэхэ зорилготой. Тиихэдэ үбһэ хуряалгын эхилхэдэ горитой туһаламжа үзүүлхээр хараална.

Ю. МАНУЕВ.

Хориин район.

Һунгалтые угтуулан

ТҮГЭС БЭЛЭНБДИ

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ талаар һунгуулиин Кабанскын 522-дохи округһоо Кабанскын болон Прибайкалиин районуудай ажалшадай СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Алас-Дурна зүгэй ба Забайкалиин районуудтахи СССР-эй барилгын министр Сергей Васильевич **Башиловые** дэбжүүлһэн тухай, һунгагшадай депутадта кандидадтайгаа уулзаһан тухай материалнууд манай газетэдэ толилогдоһон байха. Һунгуулиин тус округто байгша оной июлиин 26-да болохо һунгалтада бэлдэлгэ түлэг дундаа ябажа байна.

Һунгалтада бэлдэлгэ хэр ябажа байнаб гэһэн манай корреспондент С. Очировай асуудалда КПСС-эй Прибайкалиин райкомой секретарь Г. Б. Цыденов иигэжэ харюусаба:

—Манай район дотор бүхыдөө һунгуулиин 31 участок байгуулагданхай юм. Участково комиссинууд хүдэлмэрез эхилһээр үнинэй. Һунгагшадай списогүүд участок бүридэ бэлэн болгогдонхой.

Бидэнэр һаяхан районой партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые, һунгуулиин участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэрые суглуулжа, һунгалтада бэлдэлгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсээбди. Агитаторнууднай һунгагшадай дунда яһала эдэбхитэйгээр ниитэ-политическэ, агитационно хүдэлмэри ябуулна. Түрхын, Таловкын, Турунтаевай, Ильинкын һунгуулиин участогуудай комиссинуудай агитаторнууд тэрэ тоодо оролсоно.

Һунгалтадаа түгэс бэлэн болонхой байна гээшэбди.

ТАСС — Шэнэ һонин

ЭЛИТЭ ЕХЭ БАГША-ДЕМОКРАТ

XIX зуун жэлэй хоёрдохи хахадай Россин демократическа соёл болон гэгээрэлэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, В. И. Ленинэй эсэгэ Илья Николаевич Ульянов арадай гэгээрэл ба педагогическа ухаан бодолые хүгжөөлгэдэ гүнзэгы ехэ мүр сараа үлөөһэн байна. Элитэ ехэ багша-демокрадай түрэһөөр 150 жэлэй ой манай орон дотор үргэнөөр тэмдэглэгдэжэ байна.

Июлиин 23-да Москвада болоһон научна сесси энэ гайхамшагта һайндэртэ зорюулагдаһан байгаа. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт, СССР-эй Гэгээрэлэй министерство болон В. И. Ленинэй Түбэй музей тэрэниие үнгэргөө.

Багшалалгын ба ниитын-гэгээрэлэй бүхы ажал ябуулгаараа И. Н. Ульянов России арад зондо политическэ гүнзэгы мэдэрэл олгохо хэрэгтэ нүлөө үзүүлһэн байгаа гэжэ ИМЛ-эй директор академик А. Г. Егоров, СССР-эй гэгээрэлэй министрэй нэгэдэхи орлогшо Ф. Г. Паначин болон бусад сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Хаанта засагай хархис муухай байдалда тэрэ ажалша хүнүүдтэ эрдэм мэдэрэл олгохо, тэдэнэй дунда соёл-гэгээрэл нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдодог байгаа. Н. Г. Чернышевскиин, Н. А. Добролюбовай, К. Д. Ушинскиин суртал һургаалнуудые олоной дунда нэбтэрүүлдэг, хүгжөөдэг байгаа бшуу.

И. Н. Ульянов Поволжиин арадуудай гэгээрэлдэ анхаралаа ехээр хандуулдаг, эдэнэртэ зорюулжа һургуулинуудые эмхидхэдэг байгаа. Тэрэнэй хабаадалгатайгаар Симбирскэ губернидэ түрүүшын национальна һургуулинууд байгуулагдаһан, багшанарай кадрнууд бэлдэгдэһэн юм. Россида арадай гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэһэн олон тоото багшанар тэрэнэй хүтэлбэри доро урган гараа.

Бүлэ дотор хүмүүжүүлгын хэрэгэй педагогикодо Илья Николаевич горитой хубитаяа оруулһан байгаа гэжэ сесси дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Ульяновтанай бүлэ ажалша зоной хүшэр хүндэ байдалые, ниитын-политическэ үйлэ хэрэгүүдые һайн мэдэдэг һэн. Ородой демократическа соёлой эрхим ёһо заншалнууд энэ бүлэ дотор үндэрөөр сэгнэгдэдэг байһан. Ульяновтанай бүлэдэ революциин һүлдэ нэбтэрэнхэй бэлэй. Иимэ оршон байдалда Октябриин ерээдүйн вождиин абари зан урган хүгжэһэн байгаа бшуу. Эсэгынь образ, хүнүүдэй аша туһада тэрэнэй хэһэн шэн габьяата ажал хойшодоо революционернууд болоһон үхибүүдтэнь зоригжуулхы жэшээ болодог байгаа бшуу.

Түрүү бүлэ Коммунис партиин үндэһэ һуурииие табигша ба вождь, Совет гүрэниие байгуулагша В. И. Лениниие һурган хүмүүжүүлээ.

И. Н. Ульяновай нэрэ, алдар хэрэг арадай дурасхаалда хэтэ мүнхэдөө үлэнхэй. Тэрэнэй ажабайдал эрхэтэн ёһоной эрхим жэшээ болоно гэжэ сессидэ хабаадагшад хэлэбэ. Тэрэнэй суртал һургаалнууд совет багшалалгын зохёохы хэрэгтэ, манай ургажа ябаа эдир халааниие һурган хүмүүжүүлгэдэ һайнаар нүлөөлнэ.

(ТАСС).

ЭКРАН ДЭЭРЭ—МОСКВАГАЙ ОЛИМПИАДА

«О, спорт, ши —эб найрамдалши!» Мүнөө үеын олимпийскэ хүдэлөөнэй үндэһэ һуурииие табигша Пьер де Кубертенэй одоһоо абтаһан эдэ үгэнүүд «Мосфильм» студида буулгагдаһан уран һайханай-публицистическэ кинолентын нэрэнь болоһон байгаа. Олимпиада—80-да зорюулагдаһан картинын премьерэ июлиин 23-да ниислэлэй «Россия» гэжэ кинотеатрта болобо.

Социалис гүрэнэй ниислэл хотодо түрүүшынхеэ болоһон спортын һайндэрэй мартагдашагүй 16 үдэр тухай фильм хөөрэнэ. Москвада болоһон Олимпиин наадануудай уласхоорондын спортын элитэ ехэ уулзалга болохын, Олимпиин һайн һайхан суртал һургаалнуудай илан мандахын тула совет хүнүүд бүхы юумэ хээ. Ниислэл хотодо спортын гоё һайхан барилганууд бодхоогдожо, эдэ наадануудые амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга олгоһон байна.

Москвагай Олимпиада иимэ ехэ спортын наадануудай түүхын толотомо хуудаһан болобо. Дэлхэйн 81 ороной эрхим бэрхэ атледүүдэй хани барисаанай, нүхэсэлэй, спортын алдар габьяагай ёһотойл харалга болоо. Москвагай наадануудта Олимпиин 74, дэлхэйн 36, Европын 39 рекорд тогтоогдоо.

Режиссер Ю. Озеров түрүүтэй зохёохы коллектив тус фильмые буулгаһан байна. Советскэ Союзай олон хото городуудай 100 гаран оператор тус картиные буулгаа. А. Пахмутова хүгжэмыень бэшээ.

ШЭНЭЭР ХЭБЛЭГДЭБЭ

К. Маркс болон Ф. Энгельсын зохёолнуудай 50-дахи томые КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт хэблэлдэ бэлдэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай Политическэ литературын хэблэл тэрэниие барлан гаргаа. Энэнь научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшадай зохёол бүтээлнүүдэй хоёрдохёо хэблэгдэһэн дүүрэн суглуулбаринууд болоно.

1868 — 1870 онуудта К. Марксын бэшэһэн экономическа зохёолнуудай гар бэшэг энэ томдо түрүүшынхеэ оруулагдаа. Капиталис ажахые эрхилэлгэдэ хабаатай олон тоото асуудалнууд тэрээн дотор харуулагдана.

(ТАСС).

Республикын ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обком республикын промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай ба ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалгын предприятинуудай коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй 1981 оной хоёрдохи кварталай дүнгүүдые хаража үзөөд, иимэ коллективүүдые түрүү һуурида гараһанда тооложо, дамжуулгын Улаан туг барюулха гэжэ тогтообо:

Улаан-Үдын судна бүтээлгын завод. Продукци худалдаха түсэбөө 130,8 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 100,2 процент, бүхы продукци гаргаха түсэбөө 102 процент, соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараа гаргаха түсэбөө 106,5 процент дүүргэһэн байна.

«Бурятэнерго» управлениин Урда зүгэй электрын сеть. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгые нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 20 процентээр дээшэлүүлһэн, дамжуулгын лининүүдтэ электрын элшэ хүсэнэй гээгдэлгые бага болгохо даабари 133,3 процент дүүргэжэ, элшэ хүсэ хэрэглэгшэдые таһалгаряагүйгөөр хангажа шадаа.

Үйлэдбэриин «Бурятгеология» нэгэдэлэй Хойто-Байгалай геолого-бэдэрэлгын экспедици. Бүхы даабаринуудаа эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, ашагта малтамалнуудай нөөсые ехэ болгохо түсэбые 120,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 105,9 процент дүүргэһэн байна.

Ивалгын леспромхоз. Продукци худалдаха түсэбөө 108,2 процент, модо зөөхэ түсэбөө 102,5 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 107,7 процент дүүргэө.

Холбооложоной нүүрһэнэй уурхай. Продукци худалдаха түсэбөө 106 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 101 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 7 мянган тонно нүүрһэ олзоборилһон байна.

Тимлюйн цементын завод. Продукци худалдаха түсэбөө 100,9 процент, цемент үйлэдбэрилхэ түсэбөө 100,3 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбөө 100,7 процент дүүргэө.

Кабанскын загаһанай завод. Товарна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 151 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 129 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбөө 206 процент дүүргэһэн байна.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат. Продукци гаргаха түсэбынь 100,2 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбынь 100,2 процент, үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэбынь 101,6 процент дүүргэгдээ.

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын энергоучасток. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 100,2 процент дүүргэжэ, поезднуудые электрын элшэ хүсөөр таһалгаряагүйгөөр хангаһан байна.

Барилгын «БАМтоннельстрой» управлениин 2-дохи автобаза. Ашаа зөөлгын түсэбые 129,9 процент, арадай ажахын ашаанай эрьесын түсэбые 131,4 процент дүүргэжэ шадаа.

Мухар-Шэбэрэй районой хэлхеэ холбооной узел. Продукци гаргалгын түсэбые 101,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 100,9 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбые 104 процент дүүргэһэн байна.

Улаан-Үдын авиационно заводой барилга-хабсаралгын управлени. Объектнүүдые болзор соонь ашаглалгада оруулжа, подрядна хүдэлмэриин түсэбые 100,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 100,5 процент дүүргээ.

«Сибхиммонтаж» трестын Забайкалиин хабсаралгын управлени. Хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые гүйсэд дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 104,4 процент бэелүүлээ.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 572-дохи поезд. Подрядна хүдэлмэриин түсэбые 105,2 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 111,9 процент дүүргэһэн байна.

«Бурятгражданпроект» институт. Гүйсэд дүүргэгдэһэн проектнүүдые захилшадта тушааха түсэбөө 100,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 105,3 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбөө 112,8 процент дүүргэһэн байна.

Үйлэдбэриин «Бурятсельхозмонтаж» нэгэдэлэй Хориин нүүдэл-оньһожоруулагдамал колонно. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые 148,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 103,7 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбые 100,4 процент дүүргэһэн.

Улаан-Үдын горпромторг. Эд бараа наймаалха түсэбөө 100,3 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбөө 102,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 104,7 процент дүүргэһэн байха юм.

Түнхэнэй районой ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэбые 105,1 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 102,9 процент дүүргэһэн байна.

Улаан-Үдэ городой водопроводно - канализационно ажахын үйлэдбэриин управлени. Уһаар хангалгын түсэбые 117,4 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбые 128,3 процент дүүргээ.

Хойто-Байгалай ой модоной ажахы. Продукци худалдалгын түсэбые гүйсэд дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 113 процент, сэбэр олзо оруулха түсэбые 153 процент бэелүүлһэн байна.

КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обком 1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгаяа дээшэлүүлхэ талаар колхоз, совхозуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон хаража, эдэ ажахынуудые республикын Хүндэлэлэй самбарта оруулха гэжэ тогтообо:

Баргажанай районой Уланай колхоз.

Бэшүүрэй районой «Победа» колхоз.

Яруунын районой Исэнгын совхоз.

Захааминай районой Михайловкын совхоз.

Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрика.

Хэжэнгын районой «Первомайский» совхоз.

Хурамхаанай районой Гааргын совхоз.

Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхоз.

Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхоз.

Хориин районой Дэдэ-Тайлсын совхоз.

Зональна зүблөөн

Баруун болон Зүүн Сибириин автономито республика, хизаар, областьнуудай Телевидени болон радио-дамжуулгын талаар комитедүүдэй хүтэлбэрилхы тушаалтадай зүблөөн үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ боложо дүүрэбэ. Түбэй телевидениин 1-дэхи, 2-дохи болон нютагай программануудые хоорондонь зохилдуулан тааруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Г. М. Митяхин (Кемеровэ), В. В. Журавлев (Тува), Г. Н. Шляк (Новосибирск), Г. Г. Мелехин (Красноярск), А. С. Серебряков (Улаан-Үдэ), В. П. Комаров (Эрхүү) гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, телевидениин программануудые зохилдуулан тааруулха талаар өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай тогтон хөөрөө.

Гостелерадиогой нютагай телевидени болон радио-дамжуулгын гол управлениин начальник А. Н. Дмитрюк, Гостелерадиогой программануудай таһагуудые даагшанар Л. Н. Асоскова, Г. Ю. Бартенева гэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадаба.

Манай корр.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Буряадай радиогой дамжуулгануудай эхилһээр табин жэл гүйсэбэ. Манай республикада 1931 оной июль һарада радио-дамжуулгын саг үргэлжын программа эгээл түрүүшынхеэ баталагдаһан намтартай. Буряадай радиогойород, буряад хэлэн дээрэ хэһэн дамжуулгануудые республикымнай нютаг бүхэнэй хүн зон мүнөө шагнана.

Июлиин 24-дэ энэ һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ Телевидени болон радио-дамжуулгын талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Ц. Ц. Митыпов республикымнай радиогой 50 жэлэй хүгжэлтын зам тухай элидхэл хэбэ.

Баярай суглаанда КПСС-эй обкомой секретарьнар А. А. Бадиев, В. Ф. Лысов болон бусад нүхэд хабаадалсаба.

Д. ГАРМАЕВ.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ—КОМПЛЕКСНО ГУРИМААР

КОЛЛЕКТИВЭЙНГЭЭ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГА

Манай совхоз мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбүүдые яһала һайнаар дүүргэбэ. Һү һаалини фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд энэ амжалтада горитойхон хубитаяа оруулаа. Хахад жэлэйнгээ түсэбые мянгаад центнерээр үлүүлээбди. Манайшье Михайловкын фермын һаалишад һайнаар хүдэлөө. Жэшээнь, гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэбые бүри май һарада дүүргээ һэмди. Нёдондо жэлэй энэ үедэ бүхы фермээрээ сүүдхын эрайл гэжэ 10 центнер тушаадаг байгаа һаа, мүнөө жэлдэ дундаа зэргээр 18—20 центнер тушаанабди.

Һаалишадай мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан М. Т. Черданцева өөрынгөө бүлэг үнеэдһээ һү һааха түсэбөө табяад центнерээр үлүүлжэ ябана. Тиихэдэнь А. Н. Иванова түсэбһөө гадуур дүшөөд центнер һааба. Ажалай ветеран, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Матрена Иннокентьевна Павлова түсэбөө гушаад центнерээр үлүүлнэ. Тэрэшэлэн сельсоведэй депутат А. А. Лазарева, П. Павлова гэгшэд мүн лэ һайн дүнгүүдые туйлаа.

Ямар арга нөөсэнүүдэй ашаар иимэ амжалтануудые туйлаа гээшэбибди?

Нэн түрүүн, урданайхитай сасуулбал, үнгэрэгшэ үбэлжэлгэдөө нилээд һайн тэжээлтэй орообди. Май һара гаратар силостэй байгаабди. Бүдүүншье тэжээл яһала бии һэн. Үбэл зунгүй бурдууг шанажа эдюулнэбди. Эдэ бүгэдын ашаар үнеэднай хүшэ һайнтайгаар ондо орожо, хабартаашье һү һаалимнай доошолоогүй. Харин энэ зунай ган гасууртай уларилһаа боложо, бидэ ехэ хүндэ хүшэр байдалда ороод байнабди. Зуhалангүйбди гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэһээ багахан нэгэ бэлшээридээ хабар-зунгүй малай бэлшэжэ байхада, тэндэмнай юун мүртэй ногоон ургахаб даа. Тиибэшье элдэб арга хургаяа элсүүлэн, туласалданал гээшэлди даа.

Түбхын түрүүндэ, манда хүдэлдэг хүн бүхэн ажалша манай коллективэй гэшүүн байһанаа мэдэрхэ ёһотой. «Минии һайнаар хүдэлхэдэ, бүхы коллективэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд өөдөө гараха» гэжэ ойлгоходоо, хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлхэ зэргэтэй. Зүгөөр яажа хүдэлмэришэдые иимэ мэдэрэлтэй болгохоб? Фермые даагша байһан намһаа олон юумэн дулдыдаха юм ааб даа. Отделениие эрхилэгшэ, элдэб шатын мэргэжэлтэд фермэдэмнай ото ерэжэл, туһалжал байдаг. Зүгөөр фермые даагша бүхэли үдэрөөрөө эндээл байдаг. Һү һаали, түл абалга, үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри — эдэ бүгэдын түлөө нэн түрүүн фермые даагша харюусадаг ха юм даа. Өөрөө би зоотехнигэй мэргэжэлтэйб. Олон жэл соо отделениин зоотехник байһанби. Тиихэдээ заагүй фермын ажал хэрэгүүдтэ хамаардаг һэм. Фермые даагша болоһоор нэгэл жэл боложо байнаб. Гэбэшье эндэхи байдалыень дууһан мэдэхэ дээрэһээ удаан адаглажа, хүлеэжэ байнгүйгөөр, түрүүшынгээл үдэрһөө ажалдаа хам ороо һэм.

Зоноошье һайн мэдэхэ һэм. Намайшье тэдэ мэдэхэ. Тиибэшье шэнэ тушаалда ороод байхадам, нэгэл ондоотой һэн. Зоотехник байхадам фермэһээшье гадна, ажални ехэ байгаа. Харин мүнөө гансал фермынгээ түлөө харюусаха болобоб. Тиимэһээ һаалишад түрүүшээр нам тээшэ гайхангяар, хүлеэнгэр: «Энэмнай яагшаб?» — гэһэншүүгээр хараашалһандал байдаг бэлэй.

Хүн бүхэнэй коллективэйнгээ түлөө харюусаха мэдэрэлтэй болоогүй сагта һайн үрэ дүнгүүд туйлагдахагүй гэжэ дээрэ бэшэһэн байнаб. Иимэ мэдэрэл һаалишан, адуулагша бүхэндэ хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилго фермэдэ хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө табибаб. Энэ зорилго тиимэшье бэлэн бэшэ һэн. Урдандаа эндэхи хүн бүхэн урдахаял хараад байгаа. Бэрхэшье һаалишад эндэ байгаа. Харин нэгэ ажал хэрэг бүтээжэ байһан, эбтэй зетэй коллектив гэжэ хэлэхын аргагүй һэн. Тиимэ эрилтэшье тэдэнэй урда табигдадаггүй һэн хаш.

Ямаршье коллектив хүтэлбэрилэгшынгөө хойноһоо «Ямар янзатай хүн бэ? Ямар эрилтэ табинаб? Ажалдаа хэр анхарна гээшэб?» — гэхэ мэтээр адаглажал байдаг гээшэ ааб даа.

Тиимэһээ би түрүүшынгээ үдэрһөө бүхы арга шадалаа зангидан, хүдэлхэ гэжэ оролдобоб. Абаһаар лэ өөрынгөө табиха эрилтэнүүдые коллективэй урда тодоруулааб. Үлүүсэ шангараадшье яалайб? Гурим, журамай ёһоор табигдаха зэргэтэй юрын лэ эрилтэнүүд һэн. Жэшээнь, һаалгандаа гэзгэдэнгүйгөөр ерэхэ, хүнэг, амһарта, шүүр юумэнүүдээ сэбэрээр байлгаха, рационой ёһоор, сагаа алдангүй үнеэдээ эдеэлүүлхэ, зайла һаһаһан үнеэдээ саг соонь урэжүүлхэ. Энэл юрын эрилтэнүүдые һаадгүйгөөр дүүргэбэл, хүдэлмэриин дүнгүүд хараа байса һайжараадхиха зэргэтэй бшуу.

Мининингээ «амта» таниха даа, һаалишаднайшье намдаа этигэл найдабаритайгаар хандадаг болоо. Тэрэниие харан, бишье урмашабаб.

Коллективые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй үүргэ тон ехэ. Фермэ дотороошье мүрысэдэгбди. Улаан буланда үлгөөтэй самбар дээрэ үдэр бүриингөө дүнгүүдые бэшэдэгбди. Хэндэ энэ хэрэгтэй юм гэжэ зарим зон хэлсэдэг ааб даа. Үнэн дээрээ энээгээр хүн һонирходогшье, урмашадагшье байна гэжэ адаглагшаб. Һарын дүнгөөр эрхимлэһэн һаалишан 20 түхэригэй мүнгэн шан абадаг.

Район соошье, совхоздомнайшье жэшээ абахаар фермэнүүд бии. Манай совхозой Булагай фермые абаад үзыт даа. Хэдэн табан жэлэй туршада түрүү зэргэһээ гаранагүй. Мүнөөшье хоёрдохи кварталай дүнгөөр район соогоо эрхимлэжэ, Юмжит Дамбаевагай нэрэмжэтэ шанда хүртөө.

Манай коллектив «Первомайский» совхозой Вознесеновкын фермэтэй түсгаар баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор хэдэн жэлэй туршада мүрысэдэг гээшэ. Жэл бүри өөһэд хоорондоо ябалсажа, харилсажа байдагбди. Энэ хабартаа манай 13 һаалишан тэдээндэ айлшаар ошоо һэн. Маанадтай мүрысэдэг фермынхид районой түрүүшүүлэй тоодо саг үргэлжэ ородог юм. Энэшье удаа нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр район соогоо эрхимлэһэнэй түлөө Ю. Дамбаевагай шанда хүртөөд байгаа. Тэдээндэ ошожо, хараад байхада, хүдэлжэ байһан эрхэ байдалнай адлишагаар лэ үзэгдөө. Юунэй ашаар маанадые иланаб гэбэл, коллективынь эбтэй зетэй, ажалай журам шангаар сахидаг. Хоёрдохёор, үүлтэр һайнтай хара эрээн үнеэдтэй.

Иимэ тобшололнуудые хэһэнэй үндэһөөр, бидэшье зарим тэды хэмжээ ябуулгануудые түсэблэнхэйбди. Ажалай журам эбдэгшэдтэй эрид тэмсэнэбди. Хамтын суглаан дээрээ заримашуул тухай хөөрэлдөөбди. Совхозой дирекци, партком хамтын заседани дээрэ манай фермын ажал хүдэлмэри хаража үзөөд, зохихо хэмжээнүүдые хараалаа.

Һаалишаднай эхэнхидээ наһатайнууд болонхой. Залуушуул үсөөн ерэдэг. Иимэ байдалые саг дары заһаха хэрэгтэй. Энэ талаар Михайловкын дунда һургуули һүүлэй үедэ зарим тэды юумэ хэнэ. Эхин класснаа эхилээд, үхибүүд экскурсида, ехэшүүлынь туһалхаяа ерэдэг. Үхибүүдые, илангаяа басагадые, һаалишанай ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ ёһотойбди.

Фермые даагша байхын хажуугаар политинформаторай уялга коллектив дотороо дүүргэдэгби. Недели бүри графигай ёһоор үглөөнэй сай уухаяа суглархадаа, политинформацинуудаа үнгэргэдэгби. Зүгөөр үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ забһар гэжэ байдаггүй. Тиимэһээ мүнөөдэр би фермые даагшаб, үглөөдэр— хүмүүжүүлэгшэ, политинформаторби гэжэ илгажа огто болохогүй. Партиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгоор бултанаймнай эрхилжэ байһан ниитэ нэгэн хэрэг гээшэл даа. Манайшье коллективэй гэшүүд харюусалгаяа мэдэрэн, бури эбтэй зетэйгээр ажаллахые оролдоно.

Е. ПИНИГИНА,
Хэжэнгын районой Чисааны совхозой Михайловкын фермые даагша, политинформатор.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЗАЛИТАЙДА

«Социализмын үедэ ажалда шэнэ ёһоор хандаха ябадал түрэжэ байдаг. Тэдэнэй гайхамшаг ехэ гэршэ баримтануудай нэгэниинь социалис мүрысөөн байһан, байһаар зандаа. Иимэ хүсэн түгэлдэр эрмэлзэлээр нэбтэрээгүй нэгэшье завод, колхоз, барилга гэжэ байхагүйл» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXVI съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ онсо тэмдэглээ бэлэй. Шэнэ ёһоор ажал хэрэгтээ хандажа, социалис мүрысөөнэй үүргэ нүлөө улам дээшэлүүлхэ, үйлэдбэридэ бии байгаа арга боломжонуудые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсэхэ гээшэ мүнөөдэрэй нангин зорилгонуудай нэгэниинь мүн.

Совет ажалшад, тэрэ тоодо БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад партиин XXVI съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ гол шухала анхарал хандуулжа байнхай. Ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, түрүү оной арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлжэ, хүдэлмэриин шанарые, үйлэдбэриин ашаг үрые һайжаруулха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана, һайн һайхан үүсхэлнүүдые гаргана

Залуу хүдэлмэришэд «Би — барилгын эзэнби», «Бидэ БАМ баринабди — БАМ бидэниие хүмүүжүүлнэ» гэһэн уряанууд доро мүрысэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана.

Манай «Комсомолец Бурятии» отрядай гэшүүд энэ ехэ мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, эрхим шанартайгаар барилга хэжэ, бүхы объектнүүдые хараалагдаһан болзортонь ашаглалгада тушааха гэжэ эрмэлзэнэ. Коллективнай 150 залуушуулһаа бүридэнхэй.

Манай отряд үнгэрһэн жэлэй апрель һарада Хойто-Байгалда буужа, Северобайкальск городой барилгада хабаадалсажа эхилһэн байха юм. Бидэ Курлын порт, Северобайкальскын нефтебаза, байрын гэрнүүдые барилсаа һэмди. Барилгада хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон бэрхэ мэргэжэлтэд коллектив доторнай олон.

Тиимэһээл «Комсомолец Бурятии» отрядай коллективые Буряадай участогай эгээл зүүн захада оршоһон Таксимо станци барихыень эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри «Нижнеангарсктрансстрой» трестын захиргаан гаргаа бэлэй. 1980 оной июль һарада манай отрядай гэшүүд Таксимо нютагта буугаа һэн. Зэрлиг тайгын оёорто. Муя мүрэнэй эрьедэ брезент майхангуудые татажа, түрүүшын лэ үдэрһөө энэ посёлогой барилгада хабаадажа ороо һэмди. Бидэ 8 бригада эмхидхээбди. Отрядаймнай комиссар Михаил Кокорин 23 хүнһөө бүридэһэн эгээл томо коллектив даажа абаад, самсаал сабшажа, байрын гэрнүүдые барижа захалаа бэлэй. Тэрэ залуу барилгашадай урда шанга эрилтэ табижа шададаг, зүбшэл заабари хэлэжэ, дахуулдаг заншалтай. Жэлэй туршада М. Кокориной хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив бага бэшэ ажал хээ. 150 хүнэй гансата һууже эдеэлхэ столовын корпус богони болзорой туршада бодхоо. Хоёр бүлэ айлай ороход 8 гэр ашаглалгада тушаагаа. 12 гектар газарта самсаал сабшаа.

Комиссар М. Кокорин коллектив дотороо хүмүүжүүлгын, ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Бригадынь коллектив гурбан звеноһоо бүридэнэ. Баир Доржиевай хүтэлбэрилдэг звено самсаал сабшадаг. Владимир Сокольниковой звеногэйхид байрын гэрнүүдые барина. Неделиин эхиндэ бүхы коллективээрээ сугларжа, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ, тодорхой зорилго хүн бүриин урда табигдадаг. М. Кокориной бригадын гэшүүд «Би — барилгын эзэнби» гэһэн уряа доро мүрысэнэ. Даабаряа дүүргэжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэхын хажуугаар, эдэнэр барилгын материал гамтайгаар хэрэглэжэ, гансашье хадааһа миин хаяхагүйн, килограмм цемент бүхэниие аша үрэтэйгөөр хэрэглэхын тула тэмсэнэ.

Түс бригадын коллектив партиин XXVI съездэдэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, Буряадай участогай хүдэлмэришэдэй дундаһаа онсо шалгараа бэлэй. «КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ бригада» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон байха юм. ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Энэ бригадынхид туйлаһан амжалтаяа саашадань улам арьбадхаха гэһэн хараа зорилготойгоор дундаа мүрысэнэ. Эдэнэр бригадын совет эмхидхээ. Советэй гэшүүд ажал хүдэлмэриин ябасые, барилгын шанар хинан шалгадаг, участогуудые барилгын материалаар хангаха асуудалые шиидхэдэг байха юм. Ажалдаа тиимэ хайша хэрэгээр хандадаг гү, али даабариин дүүргэлтэ тушаа анхарал табидаггүй хүнүүдтэй шангаханаар хөөрэлдэдэг заншалтай.

Александр Мялигай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив мүн лэ «Би — барилгын эзэнби» гэһэн уряа доро мүрысэжэ, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Эдэнэр богонихон болзорой туршада байрын гэрнүүдые, эдеэ хоолой зүйлнүүдые хадагалха склад барижа дүүргээ юм. Бригадынь гэшүүд — комсомолшууд Анатолий Бадмаев, Николай Атанов, Яков Ангапов, Борис Бальжитов гэгшэд барилгашанай, бетонщигой, штукатурщигай мэргэжэлнүүдые шудалжа, эрхим шанартайгаар даажа абаһан ажал хэрэгээ дүүргэнэ, даабаряа хододоо үлүүлнэ. Бүхы объектнүүдые хараалагдаһан болзортонь ашаглалгада тушааха эрилтэ урдаа табяад, тэрэ бэелүүлжэ шадана. Таксимо посёлогто нилээд олон байрын гэрнүүдые баряа, үшөөшье олон объектнүүдые ... холсохоор эрид шиидэн...

Л. П. Тютюник, С. К. Ефимов, А. Ж. Зурбаев болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууд коллективүүд ... сэхээр, даажа абаһан ажал хэрэгтээ коммунис ёһоор ... дана. Энээн дээрэһээл бригада хэхэ даабаряа ходо ... үлүүлжэ, социалис мүрысөөндэ тэдэ эрхимлэнэ. «Комсомолец Бурятии» отрядай коллектив БАМ-ай барилгада жа... үлүүхэн сагай туршада хаб... Дажа ехэ юумэндэ һур... олон юумэ ойлгожо абаа, ... шэл шадабаряа нарижуу... Сэбдэг хүйтэн хойто ... дайдада ямаршье объекты бодхохо арга шада... байһанаа хэрэг дээрэнь ... руулжа шадаа.

Үнгэрэгшэ үбэл манай ... симо нютагта 47—50 град... хүрэтэр хүйтэрөө. Отрядай най зарим гэшүүд брезент майхангууд соо үбэлжэ... ушартай байгаа һэн. Х... хүйтэншье һаань гомдо... голхоржо ябаагүй, ажал... гараад лэ байдаг һэн, бү... даа олониитын хэрэгтэ ... эдэбхитэйгээр хабаададаг... лөө сагтаа спортын наадануудые эрхилдэг юм. Ажал... һайнаар эмхидхэхэ, һайн ... пэдхэлтэй хүдэлмэридэ ... бригадын коллективүүдые ... ридхэхэ хэрэгтэмнай ВЛКСМ-эй Буряадай обком, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Буряадай участогай штаб ехэ туһаламжа хүргэ... байха юм. ВЛКСМ-эй Баунтын райкомтой нягта барисаатай болонхойбди.

Байгша оной май һарада манай отрядта Буряадай комсомолой эльгээһэн парти... XXVI съездын нэрэмжэтэ о... рядай гэшүүд ниилэн оро... Энэ отрядаар ерэһэн А. ... Зурбаев, С. К. Ефимов бол... бусадай хүтэлбэрилдэг бри... дануудай коллективүүд түрү... шын лэ үдэрһөө эршэтэйгээр ажаллажа, үндэр бүтээсэ ту... лаха арга шадалтай байһана... харуулаа. «Комсомолец Бурятии» отрядай коллектив ... зонойнгоо тоогоор, дүр... шадабариингаашье талаар ... гажа байнхай. Бидэнэй ... юумэн гэжэ заха хизаар... ехэ. Байрын гэрнүүд, столо... магазинууд, соёлой бэйш... сад-яслинууд, промышлен... объектнүүд. Бидэ БАМ-ай ... харюусалгатай участогта ажал... ланабди. Тиимэһээл бага гар... гашатайгаар, түргэнөөр ба... рилга хэжэ, гүрэнэй даабаряа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэ... гэжэ бултадаа эрмэлзэнэбди.

Холын хойто Таксимо нютагта бууһан буряад хүбүүд басагад хүхюун соготойгоор ажаһууна, ажаллана, партиин XXVI съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр барилга хэжэ, зэрлиг дайдын шанга шарай хубилгалсана.

Л. БОРОЕВ,
«Комсомолец Бурятии» отрядай командир.

Совет орон дотор

АВТОМАДУУДАЙ ШЭНЭ ЦЕХ

САРАТОВ. Промышленностиин бүтээдэггүй станогууд-автомадууд болон манипуляторнуудые гаргаха цех Саратовай подшипнигай заводто баригдаба.

Һүүлэй жэлнүүдтэ предприяти дээрэ үйлэдбэриин олохон участогууд шэнэдхэн түхеэрэгдэһэн, бүтээсэ ехэтэй шэнэ лининүүд хабсаргагдаһан байна. Тиигэжэ подшипнигуудые олоор бүтээдэг болоо, шанарыень һайжаруулаа юм. Тиигэбэшье иимэ продукци бүри ехээр хэрэглэгдэдэг боложо байнхай. Жэшээнь, утаһа ээрэлгын станогуудые бүтээгшэдтэ нэхэлгын цехүүдтэхи шуурхай бага болгохын тула тон тааруу нарин подшипнигууд хэрэгтэй болоо һэн. Тиихэдэнь саратовайхид подшипнигуудые һайнаар тошылдохо тусхай станок зохёожо хабсаргаха ушартай болоо.

Үшөө нэгэ иимэ жэшээ. Бүтээсэ ехэтэй шэнэ лининүүдые һаял хабсаргаһан шудэтэй подшипнигуудай эгээл томо цехтэ бэлэн болоһон хэрэгсэлнүүдые суглуулжа багсалха гээшэ ехэ хүшэр байгаа. Тиигэжэ шэнэ юумэ үүсхэгшэд иимэ зорилготойгоор тусхай автомат байгуулаа һэн.

МҮРЫСӨӨН ХҮСЭ АРЬБАДХАНА

КИЕВ. Украинын ажахынуудта ургаса хуряалга дээрэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Бүхы таряашад машинануудые дүүрэн хүсэндэнь хэрэглэхэ, ургаса гээлтэ хоролтодо оруулхагүй гэжэ эрмэлзэнэ. Тэдэнэр эртын ороохото ургамалнуудые хадажа эхилээ.

Эндэ хура бороогой ходо орожо, тарянай газарта унаашье һаань, Киевскэ областиин комбайнернууд үндэр бүтээсэ туйлана. Мироновско районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо бүхы 12 агрегадай механизаторнууд үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат А. Гербичэй экипаж улаан вымпелдэ ходо хүртэдэг юм. Тус экипаж халаанайнгаа даабарие 125 процентээр дүүргэдэг.

Техникэ шадамар һайнаар хэрэглэгдэнэ гээд Запорожско болон Херсонско областьнуудай, тэрэшэлэн Крымэй олохон комбайнернуудай дүй дүршэл гэршэлнэ. Механизаторнууд 4 час болоод лэ бэе бэеэ һэлгэнэ.

УКРАИНЫН ССР. **«Хүдэлмэриин час бүхэндэ—эгээл дээдын ашаг үрэ» гэһэн уряа доро республиканын нийслэл хотын «Красный экскаватор» заводой коллектив хүдэлнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо эндэ 1 миллион 118 мянган түхэригэй продукци, 20 экскаватор түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөөд байна.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **заводой бэлэн продукци—ЭО-2621А түхэлэй экскаваторнууд.**

ТАСС-ай фотохронико.

ЭРХИМ АЖАЛ ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Эртүүр хабар энээгүүр ябахадамнай, лугомелиоративна звеногой гэшүүд бэлшээри дээрэ һайрамай үһэ тогтоожо байгаа бэлэй. Эндэхи 200 гаран гектар талмай хорёологдоһон байгаашье һаа, хажуудань ехээр бэлдэгдэһэн гасуу болон һургаагууд эндэ тэндэ ябталаатай харагдаа һэн. Харин мүнөө ерэхэдэмнай, һайжаруулагдамал энэ бэлшээри 18 хубида хубаарилагдаһан тээлнигүүд болгогдожо хэшээлагдашаһан байба.

Нэгэ хашаа соо үнеэдээ 25 хоногой туршада бэлшээгээд, удаадахи тээлнигтэ оруулха ёһотой юм. Иимэ гуримаар хэрэглэгдэһэн бэлшээриин ашаг үрые Жаргалантын һаалишад үндэрөөр сэгнэнэ. Үнэхөөрөөшье, зуһаланда гараһанай һүүлээр эндэхи малшадай һанаан бага зэргэ амараа. Юуб гэхэдэ, бэлшээриеэ һайнаар харууһалһанай ашаар эндэ муу бэшэ ногоон ургаа. Зуһаланда ороһон түрүүшын үдэрһөө малшадай ажал һайнаар эмхидхэгдэжэ, байра байдал зохидоор түхеэрэгдээ. Һү һаалиин Түбэй комплексын 300 үнеэд хоёр бүлэг болгогдожо, Харшын-Харганаа, Шэнэ зам гэжэ газарнуудта амяарлан байлгагдабашье, һайжаруулагдамал бэлшээриеэ хамта хэрэглэнэ. Эгээн үндэр ургасатай тээлнигүүд соо үнеэдээ оруулжа, бэшэ талмайнуудаа саг үргэлжэ үһалжа байдаг.

Үнеэдэй бэлшэхэ 13 тээлнигһээ гадна, тугалнуудые адуулха 2 тээлниг, мүн үбһэ сабшаха 3 участок хорёологдонхой. Эндэ бэлдэгдэһэн үбһэеэ үбэлжэлгын үедэ гаргашалхаар хараална.

— Ажалай һайн эмхидхэлтэй иимэ эрхэ байдалда түрүүшынхеэ зуһажа байнабди, — гэжэ эндэхи малшад бидэнтэй уулзахадаа урма зоригтойгоор хөөрэбэ.

Зуһаланда гараха болотор малшадай байрануудта заһабарилга хэгдэһэн, тугалнуудай байха һарабша баригдаһан, мүн үнеэдые һааха түхеэрэлгэнүүд, һаалиин лабораторинууд, һү хүргэхэ ба үнеэдые искусственна аргаар урэжүүлхэ пунктнууд һайнаар түхеэрэгдэһэн байба. Дабһан болон минеральна нэмэлтэ тэжээл элбэгээр асарагданхай.

Хоёр жэлэй урда, Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз һү үйлэдбэрилгээр Сэлэнгынгээ район соо гээгдэжэ ябадаг байгаа. Түбэй комплексын һаалишад илангаяа бага һү абадаг һэн. Комплексын хажуудахи бэлшээринь хорёошьегүй, эндэһээ харууһалагдадагшьегүй байгаа. Харин һүүлэй жэлнүүдтэ совхозой дирекци һү үйлэдбэрилгэдэ анхаралаа ехээр хандуулжа, ажалай эмхидхэл һайжаруулха, журам дээшэлүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые абаа. Нэн түрүүн ажалай эрхэ байдал түхеэрхэ хэрэг үдэр бүриин хараа доро абтаа. Тиихэдэ • социалис мүрысөөнэй дүрим, тэрэнэй дүнгүүдые согсолхо гурим һайжаруулагдаа.

Тус совхозой һаалишад Бэшүүрэй малшадай үүсхэлые халуунаар дэмжээд, һү ехээр һааха зорилготой тус тустаа үндэр уялгануудые абаһан байна. Фермын коллектив бүхыдөө май — сентябрь һарануудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1200 килограмм һү абаха уялгатай. Энэ хараалһан зорилгоёо бэелүүлхын тула хүн бүхэн өөһэд өөһэдынгөө шадал зэргээр оролдон тэмсэнэ. Зүбөөр харууһалһанай ашаар үнеэдэй ашаг шэмэнь һара бүри дээшэлнэ. Хэрбээ май һарада сүүдхэ бүри оройдоол 860 килограмм һүн һаагдадаг байгаа һаа, харин июльдэ үдэр бүри дунда зэргээр 1800 килограмм хүрэтэр сагаан эдеэ үйлэдбэрилнэ. Ингэжэ ажаллаһандаа, энэ коллектив һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаа. Октябриин Революциин орденто Лидия Бадмаева, Анна Аюшеева, Елена Аюрова, Александра Чимитова гэгшэд хубиингаа даабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ Д. Цыренова, Д. Бальжиева, Д. Дашидондукова болон бусад ажалдаа мүн лэ үндэр амжалтануудые туйлаа.

Һү ехээр абахын тула малаа һүниин сагта бэлшээжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ. Эндэ үхэршэн Дензан Санжиев өөрынгөө хүбүүн Владимиртай урдахи харюусалгаяа һайн мэдэржэ, оролдосотойгоор үнеэдээ адуулна. Һайжаруулагдамал бэлшээриин хэды ургасатайшье һаань, гансал бэлшээһэнэй ашаар үнеэдэй ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын аргагүй. Тиимэһээ һаагдаһан килограмм һүн бүхэнэй хэмжээгээр үнеэн бүхэндэ 400 грамм талха тарянай зүйл, 20 килограмм бурдууг үгэлсэнэ. Тэжээл бэлдэдэг цех хүдэлгэгдэнэ.

Энэ совхозой һүтэйн фермэдэ мүн лэ ажал урагшатай ябана. Шэбэрэй-Эхиндэ зуһажа байһан энэ гүүртэдэ һайжаруулагдамал бэлшээри үгыешье һаа, Сэлэнгын эрьеэр, ой соогуурхи ногоондо үдэр һүнигүй малаа адуулжа, үнеэн бүриһөө үдэртэ дунда зэргээр 10 килограмм һү һаана. Тус коллектив һү үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн габьяатай. Эндэхи һаалишад Галина Балданова, Бабасан Дондукова, Светлана Батуева, Екатерина Чимитова гэгшэд һара бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргээ.

Социалис мүрысөөн мүн лэ эндэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Эрхим һаалишадай хүндэлэлдэ Улаан туг үргэгдэдэг, «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдадаг. Ханын экранда һаалишадай ажалай дүн тус тустань арбан хоног бүри согсологдоод, харуулагдажа байдаг. Бидэнэй эндэ ябаһан үдэр совхозой директор В. Г. Жалсанов, парткомой секретарь М. С. Аюров, профсоюзэй түрүүлэгшэ С. Г. Бэмбаров гэгшэд фермэнүүдэй коллективүүдтэй уулзажа, ажабайдалтайнь танилсажа ябаа һэн. Иимэ уулзалганууд эндэ саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг болонхой.

Холын бэлшээридэ гараһан малшадта мүн лэ анхарал ехээр хандуулагдана. Хамар-Дабаанай Арюун гэжэ газарта совхозой хоёр гүүртэ зуһадаг юм. Надежда Лодоева Геннадий Клушин хоёрой харууһадаг дүрбэн зуугаад хашараг шэгнүүрээ сүүдхэдээ дунда зэргээр 850—900 граммаар нэмээнэ. Малшадай байра байдал зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Совхозой мэргэжэлтэд тэдэнэй ажал хэрэгээр, байра байдалаарнь саг үргэлжэ һонирхожо, эрилтыень анхаржа, бэелүүлжэ байдагынь һайшаалтай.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ШЭНЭ ГУРИМААР ХҮДЭЛХЭДЭ

«Бурятавторемонт» нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой дүрбэдэхи цехэй эбтэй зетэй коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлые ажалай үндэр амжалтануудаар эхилэн хүдэлжэ байнхай. Михаил Нестерович Афанасьевай хүтэлбэрилдэг тус коллектив энэ жэлэйнгээ зургаан һарын түсэбые сүм дүүргэжэ амяаа һэн.

Мүнөө дүрбэдэхи цехэй хүдэлмэришэд июль һарадашье эрхимээр ажаллажа эхилэнхэй. Халаан, үдэр бүриин түсэбтэ даабаринууд эндэ саг үргэлжэ 120—130 процент бэелүүлэгдэнэ.

Энэ амжалта хадаа ажалай эмхидхэл, бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй, хүдэлмэриин журам һайжаруулһанай ашаг үрэ мүн. Тус цех бригадна гуримаар хүдэлжэ, иимэ амжалта туйлаба ха юм.

Бригадна түрүү гурим нэбтэрүүлхэ талаар хүдэлмэри Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Һаяын сагта үшөө хэдэн цех иимэ гуримда оруулагдаха түсэбтэй.

Д. ДАШИЕВ.

ПУДРЕТ—ШЭМЭТЭЙ ТЭЖЭЭЛ

Шубуунай хатаагдаһан аргалые малай тэжээлдэ хэрэглэхэ түрүү онол арга манай республикын ажахынуудта үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Ушарынь хадаа шубуун, илангаяа тахианууд үгтэһэн тэжээлэйнгээ белогой зарим хубиие, тодорхойлбол, аминокислодуудыень хэрэглэхэдэнь түүхэй белогын шубуунай хотоһоо азот боложо гарадаг гэжэ эрдэмтэдэй шэнжэлгэнүүд элишэлэнхэй.

Шубуунай хатаагдаһан аргалые тэжээлдэ хэрэглэхэдээ, пудрет гэжэ нэрлэдэг гээшэ. Тиимэһээ энэ пудредэй химическэ бүридэл элдэб янзын байдаг. Энэмнай гол түлэб шубуунай ямараар харууһалагдаһанһаа, тэжээлэйнь шанар, зүйлһөө, тахиануудайнгаа аргалые хатаагаад хадагалһанһаа, малда эдюулхээр бэлдэһэнһээ ехэ дулдыдадаг юм. Тодорхойлон хэлэбэл, хуурай пудрет шэмэ шанараараа холимол тэжээлдэ дутэрхы байдаг. Тиихэдэ энэ тэжээл протеинээрээ жмых, шродтол адлирхуу, харин микроэлементнүүдэйнгээ талаар ешмээн, кукурузаһаа дутуугүй шэмэтэй юм.

Манай фабрикада бэлдэгдэдэг пудредэй химическэ бүридэл болон шэмэ шанарыень республикын агрохимическэ лаборатори тодорхойлжо байдаг. Жэшээлбэл, килограмм пудрет бүхэндэ 0.77 — 0.78 килограмм тэжээлэй единицэ, 216 — 220 грамм түүхэй протеинэй байдагынь тодоруулагданхай. Мүн энэ тэжээлдэ кальцийн фосфор элбэг юм. Эдэ бүгэдэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, пудредые малай тэжээлдэ хэрэглэхэдэ алишье талаараа нилээд аша үрэтэй байһыень харуулна

Шубуунай хатаагдаһан аргалаар хэгдэһэн пудрет малай бэе махабадта шэнгэсэтэй протеин болон минеральна бодосуудаар элбэг, сасуулшагүй һайн шанартай нэмэлтэ тэжээл болоно. Тобшолбол, энэмнай белогоор элбэг ургамалнуудые, дикальцийфосфадые һэлгэхээр нэмэлтэ минеральна хоол гэжэ тоологдодог байха юм.

Манай Улаан-Үдын шубуунай фабрикада пудрет гаргадаг тусхай цех байгуулагданхай. Эндэ тахяагай аргал бүйлуулан хатааха оньһон агрегат тодхогдонхой. Шубуунай байранууд сооһоо суглуулагдаһан тахяагай аргалые 600—700 градус халуун барабан соогуур гаргахада шиг нойтониинь 4—8 процент хүрэтэрөө хатаагдажа, жэжэхэн гранул мэтэ пудрет болгогдоно. Энэ агрегат хоногой туршада 10—12 тонно пудрет гаргаха аргатай юм.

Мүнөө үедэ пудрет бэлдэдэг цех соо шубуунай байрануудһаа хоногой туршада суглуулагдаһан аргалай 40—45 процентнь тэжээл болгогдохоор хэрэглэгдэнэ. Байгша оной эсэс болотор тус цехтэ үшөө нэгэ агрегат тодхогдожо, суглуулагдаһан бүхы аргалаараа пудрет гаргадаг аргатай болохобди. Тодорхойлбол, хоног бүхэндэ республикын колхоз, совхозуудай малда эдюулхэ 20—24 тонно нэмэлтэ тэжээл бэлдэгдэхэ байна.

Үнгэрһэн хоёр үбэлжэлгын үедэ бүхыдөө 2.505 тонно пудрет гаргагдажа, Улаан-Үдын районой колхоз, совхозуудай малда эдюулэгдээ. Жэшээлбэл, энэ хугасаа соо «Заветы Ильича» совхоз — 507 тонно, Оронгын совхоз — 260 тонно, «Советская Россия» колхоз — 130 тонно, «8-ое Марта» колхоз — 205 тонно пудрет нэмэлтэ тэжээл болгон хэрэглээ. Тиихэдэ республикын бусадшье ажахынууд манай бэлдэһэн пудредые горитойгоор абаашаа һэн. Тодорхойлбол, «Зырянский», Тайлсын, Инсэнэйн совхоз болон «Скотопром» трест үнгэрһэн хоёр үбэлжэлгын хугасаада 400 тонно пудрет худалдажа абаашаа. Иимэ зүйлэй нэмэлтэ энэ тэжээлые «Загансккий» колхоз, «Забайкалец», Хэжэнгын совхозууд хэрэглэһэн байха.

Дурсагдагша, мүн бусад колхоз, совхозууд пудрет малдаа эдюулхэдээ, холимол тэжээлтэй худхаад хэрэглэдэг байгаа. Илангаяа үхэрнүүдтэ, хонидто үгэхэдөө пудредээ талха тарянай зүйлтэй заабол холидог байһан юм. Ингэжэ малдаа пудрет нэмэлсэжэ эдюулхэдэнь ямаршье гай тодхор болоогүй, харин үхэр хонидынь түргэнөөр шэгнүүрээ ехээр нэмээдэг бэлэй. Тиин һүүлэй үедэ гэхэ гү, али малайнгаа ногоондо бэлшээжэ захалхада, колхоз, совхозууд пудредһээ гэнтэ арсаһан мэтэ абаашахаяа болеод байна. Ингээд ерэхэдээ мүнөө фабрикымнай тэжээл бэлдэдэг цех соо 500 гаран тонно пудрет сугларшоо. Эгээл мүнөө ногооной элбэгтэ энээниие эдюулһэнэй хэрэггүй гэжэ хойшоо таталдажа байнгүй, шахагдажа байһан хонидтоо, бэлшээн таргалуулжа байгаа үхэрнүүдтээ, мүн гахайнуудтаа пудрет нэмэлтэ тэжээл болгон үгэлсэжэ байбалнь бүри ехэ аша үрэтэй байха һэн.

Пудредые малай тэжээлдэ хэрэглэхэдэ али зэргын аша үрэтэй байһыень тодорхойлхо шэнжэлгэнүүд гансашье хилын саана бэшэ, мүн манай Эхэ орондошье, республика доторнайшье хэгдэһэн байха юм. Жэшээлбэл, эрдэмтэд Б. Ц. Сампилов, Н. Т. Мункоев, Г. К. Ребягин, Б. О. Мункоев гэгшэд пудредые эбэртэ бодо малда, хонидто, гахайнуудта, галуунуудта, нугаһадта эдюулжэ туршалга хэхэдээ, яһала туһатай байһыень тодорхойлоо һэн. Иимэ туршалга-шэнжэлгын хүдэлмэриин «Никольский», «Забайкалец» совхозуудта, Кабанскын шубуунай фабрикада, Байгалай ОПХ-да ябуулагдахада, элдэб түрэлэй малда, гахай, галуу, нугаһанда эдюулхэ хэм хэмжүүрынь тодорхойлогдоһон байна.

Манай фабрикын гаргадаг пудрет холимол тэжээлдэ орходоо үнэ сэнгынь 5—6 дахин доогуур юм.

Байгша оной октябрь һара болотор фабрикымнай дурсагдагша цехтэ бүхыдөө 750 тонно пудрет үйлэдбэрилэгдэхэ байна. Харин хоёрдохи агрегадай тодхогдоод, хүдэлгэгдэжэ захалхада, гэхэ гү, али энэ жэлэй октябрьһаа 1982 оной май һара хүрэтэр 4 мянган тонно пудрет гаргагдажа, республикын колхоз, совхозуудта худалдагдахаар хараалагдана.

Ингээд ерэхэдээ адууһа малда шэмэтэй нэмэлтэ тэжээл болохо пудредэй эдэ ехээр үйлэдбэрилэгдэжэ захалха байһандань республикымнай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, мал ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд заабол анхаржа, худалдан абахаар эртээнһээ хэлсээ баталха бээ гэжэ хүлеэнэбди.

Г. ТЮМЕНЦЕВ,
Улаан-Үдын шубуунай фабрикын директор, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй габьяата ветеринарна врач.

ҺУРГУУЛИ—ТҮРЭЛХИД—АЖАБАЙДАЛ

…РЭЭДҮЙЕМНАЙ БАЙГУУЛХА ХҮНҮҮД

…тиин XXVI съездын …бэрииүүдтэй зохидуу… …ет һургуули бүхы …хэмта гаталһан за… …дүнгүүдые согсол… …табан жэлдэ бэе… …хэб зорилгонуудаа …лонхой. Манай район… …ургуулинууд мүн лэ ба… …гүүдээ гаргаһан, зо… …уудаа хараалһан бай…

…дахи табан жэлдэ со… …эрэлэй системые хүг… …ду ямар гол дүн, түй… …б гэбэл, нэн түрүүн за… …улай бүгэдэ нийтын …һуралсалда оролго …гдэ. Энэ хадаа соци… …он ехэ удха шанартай …о байһан юм. 1979— …ануудай һуралсалай …залуушуулые бүгэдэ …дунда һуралсалда ха… …ула район дотор анха …һэ 99,8 процентдэ …н байна.

…альна хүгжэлтын бүхы …удта залуушуулай дун… …ургуулитай болохо гол …боломжо юрэнхы эрдэ… …нда һургуулинууд бай… …йхашье гэжэ мэдээжэ. …рэ районой эдиршүү… …с соогоо дунда эрдэм …н тула һайн эрхэ бай… …олгогдоно. Нэгэшэнь, …һургуулинууд район соомнай 8 байһанаа, 11 болоо. Эдэ дунда һургуулинуудые 1800 гаран хүн дүүргэжэ гараа.

Совет һургуулиин мүнөө үе сагта имагтал һуралсал-хүмүүжүүлгын гол эмхи зургаан байһан дээрэһээ бидэ һуралсал-хүмүүжүүлгын худэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэнхи анхаралаа хандуулдаг байнабди. Али бүхы талаараа болбосоронги хүниие һурган хүмүүжүүлхэ гээшэ мүнөөнэй һургуулиин зорилго болоно бшуу.

Арбадахи табан жэлэй туршада энэ талаар ехэ худэлмэри хэгдэһэн байна. Нэн түрүүн һунаагдаһан үдэртэй бүлэгүүдтэ үхибүүдые олоор яоуулдаг болообди. Мүнөө 65 иимэ бүлэгтэйбди. Эдэ бүлэгүүдтэ 2200 гаран үхибүүд ябана. Аршаанай, Зүүн-Мүрэнэй, Туранай болон Толтойн дунда һургуулинуудта байгуулагдаһан һунаагдаһан үдэрэй бүлэгүүд һайнаар хүдэлнэ. Тус бүлэгэй һурагшадай хэшээлһээ гадуур сагыень зүбөөр эмхидхэхэ талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Кружогуудта, спортын секцинүүдтэ тэдэ ябана, концертнүүд, экскурсинууд эмхидхэгдэнэ. Мүн эдэнэй ямар юумэндэ арга дүйтэй байһыень багшанар элирүүлнэ, зохёохы үүсхэл эдэбхиинь дээшэлүүлнэ. Саашадаашье һунаагдаһан үдэрэй бүлэгүүдэй тоо олошоруулагдаха юм.

Мэргэжэлтэдэр, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэдөөр арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хангалын тула үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ улам ехэ анхарал хандуулагдана гээшэ. Мүнөө Түнхэнэй, Толтойн, Тоорын болон Жэмбэгэй һургуулинуудта үхибүүд автомашина, трактор болон хүдөө ажахын машинануудые шудална. Ажалай хэшээлнүүдэй тоо олошоруулагданхай.

Район дотор ажалай болон амаралтын лагерьнууд жэлһээ жэлдэ олон болоно байнхай. Мүнөө үедэ ажалай болон амаралтын 6 лагерь хүдэлнэ. Ганса «Восточные Саяны» колхозой газар дайда дээрэ 2 лагерь хүдэлжэ байнхай. Эдэ лагерьнуудта үхибүүд бүлэг бүлэгөөрөө ээлжээгээр ажаллана, амарна.

Һайн баазатай предприятинуудтай нягта холбоо байгуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулнабди. Илангаяа «Восточные Саяны» болон «Сибиряк» колхозууд, Түнхэнэй совхоз, районой ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат һургуулинуудтай хамтаа колхозтоо батаар бэхижүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Хэрэнэй интернат һургуулида өөһэдынгөө обдолой шэнэ машинануудые КБО-гой коллектив үгэжэ, обдолшодой кружок нээгээ һэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэл хадаа эрдэм, техникын хүгжэлтын шэнэ шата болоно. Тиимэһээ һургуулида шэнэ эрилтэнүүд табигдаха ёһотой. Һурагшадые ажалай дүй дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүлгын онол аргануудые саашадань нарижуулхые, эдэнэй мэргэжэлээ шэлэхэ талаар ябуулагдадаг хүдэлмэри шангадхахые оролдохобди. Энээндэ манай парти онсо анхарал хандуулна бшуу.

Ургажа ябаа үетэнние хүмүүжүүлхэ талаар ажалай болон дайнай ветерануудтай уулзалганууд, агитбригадануудай конкурснууд, хизаар ороноо аяншалан шэнжэлэгшэдэй конференцинүүд, отличнигууд болон ударнигуудай слёдууд, элдэб олимпиаданууд, «зарницанууд» болон бусад заншалта болонхой. Бидэ интернациональна хүмүүжүүлгын ба политическэ клубуудта онсо анхарал хандуулнабди. Ахалагша классуудай һурагшад багашуултай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, малай фермэнүүдтэ ошожо туһална.

Арбадахи табан жэлдэ багшанарайманай коллектив нилээд шэнэлэгдээ. Бүхы багшанарай 98 процентнь багшын дээдэ ба тусхай дунда һургуули дүүргэһэн юм. Жэл бүри 100 гаран багша мэргэжэл шадабарияа дээшэлүүлнэ. Тэдэнэй һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Мүнөө үедэ багшанарай урда тон ехэ эрилтэ табигдана гээшэ. Манай районой багшанар эдэ эрилтэнүүдээ яһала амжалтатайгаар бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Гол түлэб һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам һайжаруулха, һурагшадта һуралсалай шадал дадабари олгуулха гэһэн зорилгонууд дээрэ тэдэнэр хүдэлнэ. Тэд энэнь бэлэн хэрэг бэшэ.

Зарим һургуулинуудай түрүү багшанарай дүй дүршэл дэлгэрүүлэн тарааха хэрэгтэ анхарал хандуулнабди. Түрүү дүй дүршэлтэй багшанар яһала олон юм. Жэшээлхэдэ, Хэрэнэй дунда һургуулиин биолог М. И. Дубова, мүн энэ һургуулиин багша В. Я. Дармаева, Түнхэнэй дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша Т. Н. Власина, Хойто-Голой дунда һургуулиин эхин классуудай багша М. И. Мархеева гэгшэд залуу багшанарта дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхэ хэрэгтэ сагаа гамнадаггүй байна.

Үнгэрһэн табан жэлдэ һургуулинуудые бариха талаар яһала ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Хэрэнэй, Зүүн-Мүрэнэй дунда һургуулинуудай, Таһархайн найман жэлэй һургуулиин байшангууд шэнээр баригдаа. Шэмхын найман жэлэй, Горхоной дунда һургуулинуудта спортивна залнууд баригдаһан байна. Харбяангууд, Загтад болон Түхэрөөн гэжэ һууринуудта багакомплектнэ һургуулинуудай байшангууд баригдаа һэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ районой һургуулинуудта һуралсалай, ажалай болон оюун сэдьхэлэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые улам һайжаруулха, һуралсал ажабайдал хоёрой хоорондохи холбоо барисаае бодото дээрэнь бэхижүүлхэ, коммунизм байгуулха ёһотой шэнэ хунүүдые бэлдэхэ гэһэн зорилгонуудые бэелүүлхээ оролдохобди. Эдэ зорилгонууд КПСС-эй XXVI съезд дээрэ табигдаа һэм шуу.

Р. СОРОКОВИКОВА,
арадай депутадуудай Түнхэнэй райсоведэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагые даагша.

ЭРШЭ ХҮСЭТЭЙ НЭГЭДЭЛ

(СЭВ-эй Комплексно программын бэелүүлэгдэжэ эхилһээр арбан жэл гүйсэбэ)

Экономическа Харилсан туһалалсалгын Совэдтэ ородог аха дүү гүрэнүүдэй эбтэй эетэй бүлэ хадаа дэлхэй дээрэ эгээл эршэ хүсэтэй нэгэдэл болонхой. СЭБ-эй Комплексно программые арбан жэлэй туршада бэелүүлгын дүнгүүд энээниие үнэншэмөөр батадхажа үгэнэ. Байгша оной июнь һарада Софида боложо үнгэрһэн СЭВ-эй сессиин XXXV заседани иимэ тобшолол хэбэ: далаад онуудта Совэдэй гэшүүн-гүрэнүүд, капиталис оронуудта орходоо, хоёр дахин шахуу түргэн эршэтэйгээр хүгжэһэн байна.

Нигэжэ аха дүүгэй ёһоор туһалалсалгын, адли тэгшэ эрхын болон бэе бэедээ аша туһатай байлгын үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан уласхоорондын экономическа харилсаануудай шэнэ түхэл маяг хадаа бодото дээрээ өөрынгөө булюу һайн талые харуулба ха юм.

Арбан жэл гээшэ түүхын хэмжээгээр тон богонихон болзор гээшэ ааб даа. Гэбэшье тэрээн дотор социалис хани нэгэдэлэй оронуудай экономикын түргэн хүгжэлтын шухала һайн хубилалтанууд, арадай ажахын гол шухала зорилгонуудые хамтаараа шиидхэлгын дүй дүршэл, тэрэнэй тула хүсэл оролдолго болон арга нөөсэнүүдээ нэгэдүүлгэ эли тодоор харагдана.

Харилсаа холбоогоо саашадань гүнзэгырүүлхэ ба нарижуулан һайжаруулха, социалис экономическа нэгэдэл хүгжөөхэ программые 1971 оной июль һарада СЭВ-эй XXV сессиин баталһан үедэ аха дүү гүрэнүүд материальна үйлэдбэриин элдэб олон асуудалнуудые хамтаараа шиидхэхэ хори гаран жэлэй дүй дүршэлтэй болоод байгаа бэлэн. Соведэй гэшүүн-оронуудай экономическа ба научно-техническэ харилсаа холбооной удаан болзорой хүгжэлтын үг зорилгонууд, шэглэлнүүд олон түхэл маягуудые энэ программа тодорхойлhон байха юм. Энэ хамтын хүсөөр зохёон найруулагдаһан документ дотор социалис нэгэдэлэй зүбшэгдэһэн шэнжэ, удха шанар, хүгжэлтын харгы зам болон онол аргануудэлирхэйлэн харуулагданхай.

Тэрээн дотор удаан болзорой харилсаа холбооной стратеги батадхагдаа: комплексно программа болбол 15—20 жэлэй туршада шата шатаар бэелүүлэгдэхээр зохёогдон табигданхай.

Тэрэниие бэелүүлгын арбан жэлэй дүнгүүд юу харуулнаб? СЭВ-эй сессиин XXXV заседани дээрэ правительствануудай толгойлогшонорой тэмдэглэһэнэй ёһоор, тус нэгэдэл хадаа мүнөө аха дүү гүрэнүүдэй ойртолсолгын ба нэгэн ниитэ һанал бодолой голынь, социалис ба коммунис байгуулалтын шухалын шухала арга нүхэсэлынь болонхой.

Арадай ажахын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхын, СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай нягта жагсаалаа болон хүсэ шадалаа бэхижүүлхын, тэдэнэй национальна экономикые тогтууригангаар, улам эршэтэйгээр хүгжөөхын, ажалай уласхоорондын социалис хубаарилгые гүнзэгырүүлхын, тэдэнэй хүгжэлтын хэм хэмжээе ойротуулан, адлирхуу болгохын тулада тэдэнэй хүсэл оролдолго бата бэхеэр, ашаг үрэтэйгөөр нэгэдүүлэгдэнэ.

Комплексно программын дүримүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэ хадаа харилсаа холбооной шанарай талаар шэнэ шата боложо үгэнэ. Тэрэ нэн түрүүн научно-техническэ хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ, үйлэдбэриин мэргэжүүлгэ ба хамжаанда шэлжүүлэгдэнхэй. Энээнэй үрэ дүн гэхэдэ, аха дүү оронуудай арбан жэлэй туршада хүгжэлтын замаар нилээд урагшаа дабшаһан, өөһэдынгөө экономическа болон научно-техническэ арга шадал болгоһон ушар болоно бшуу.

СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй энэ хугасаа соо эршэ түргэсөөр хүгжэһэнэй гэршэ гэбэл, үйлэдбэрилэгдэһэн национальна доходой хэмжээнэй ургалта болоно. Бүхыдөө тэрэ 66 процентээр дээшэлээ. Тиихэ зуура ехэнхи гүрэнүүдтэ тэрэнэй ургалтын эршэ нийтын бүхы продуктын ургалтын эршэтэй дүтэрхы болонхой. СЭВ-эй оронуудай олонхидо национальна доходой дүрбэнэй гурбан хубиһаа ехэнхиинь хүн зоной хэрэглэмжэдэ, гэр байрын барилгада болон бусад социальна зорилгонуудта сэхэ хэрэглэгдэдэг болоһон ушар тон шухала удха шанартай.

Далаад онуудта үйлэдбэрилэгдэһэн национальна доходой нийтэ хэмжээн дотор промышленность болон барилгын удельнэ хуби улам ургажа байгаа. Энэмнай экономикын бүри булюу, түрүү бүридэл байгуулха талаар ехэнхи оронуудай хамтын хүсэл оролдолгые элеэр харуулна.

Хэнэйшье мэдэһээр, арадай ажахын ашаг үрые дээшэлүүлгын гол арга нүхэсэл гэхэдэ, эршэ түгэс ниитын үргэн үйлэдбэридэ шэлжэн оролто болодог гээшэ. Имагтал энэ ябадал үнгэрһэн арбан жэлэй туршада Соведэй оронуудай хүгжэлтын онсо илгаань байһан юм. Нийтын ажалай бүтээсын 54 процентээр дээшэлһэн ушар энээниие батадхан харуулна.

Ажалшадай материальна болон оюун бодолой эрилтэнүүдые улам бүри дүүрэнээр хангалга хадаа шэнэ байдал байгуулгын түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно гэжэ аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд тоолодог гээшэ. Энэл үг зорилгодо Соведэй оронуудай экономическа болон социальна политика харюусадаг байна бшуу. Арбан жэл соо хэрэглэмжын нийтын фондынууд горитой ехээр ургаа. Жэл ерэхэ бүри гэр байра барилгын хэмжээн ехэ болоно. Энэ үе соо 130 миллион хүн шэнэ байрада ороһон гү, али гэр байрынгаа байдал һайжаруулһан байна.

Имагтал бодото социализмын эрхэ байдалда шухалын шухала социальна гол асуудал — ажал хэжэ шадаха бүхы хүн зониие гүйсэд ажалаар хангаха асуудал шиидхэгдэжэ шадагдаха болоо ха юм.

Богонёор хэлэхэдэ, Комплексно программые бэелүүлгын арбан жэлэй дүй дүршэл хадаа харилсаа холбоогоо саашадань гүнзэгырүүлхэ ба үргэдхэхэ, социалис экономическа нэгэдэлые хүгжөөхэ гэһэн зүбшэгдэмэл хараа шэглэлэй зүб байһые эли тодоор батадхажа үгөө.

Наяад онуудта СЭВ-эй гэшүүн-оронууд экономикоёо улам эршэтэйгээр хүгжөөхэ шэглэлдэ орохын тула эрид эрьелтэ хэхэ гэжэ хараалаа. Энэмнай харилсаа холбооной түхэл маягууд болон онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха эрилтэ табина. Уласхоорондын байдалай шахардуу түбэгтэй боложо байһан эрхэ байдалда экономическа ба социальна хүгжэлтын орёо зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хүсэ шадалаа гүлидхэн нэгэдүүлхэ шухала гэжэ сессиин Софидахи заседани дээрэ онсо тэмдэглэгдээ. Эдэ зорилгонууд юуб гэхэдэ, арадай ажахын түлишын-түүхэй эдэй бааза хангалга, түлишэ, түүхэй эд, ажалай хүсэнүүдые али бүхы аргаар арьбалалга, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ мүн болоно. Тиихэдээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ашаг үратэй зам гэбэл, үйлэдбэриие комплексно гуримаар оньһожоруулга ба автомат аргаар эрхилэлгэ, мүнөөнэй техникэ болон технологидо, объектнүүдтэ шэнэ микрохэрэгсэлнүүдые үргэнөөр ашаглалга болоно гээшэ.

Комплексно программые бэелүүлгын шэнэ шатада мүнөө үеын түрүү машина болон түхеэрэлгэнүүдые байгуулха талаар харилсаа холбоон үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Нэн түрүүн тэдэмнай тон шухала социальна зорилго — эрхим шанарай эдеэ хоолой продуктнуудые, арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ хэрэг шиидхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ ёһотой.

В. ПЕТРУНЯ,
(ТАСС).

Москва—Софи.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

…ВЕНГРИДЭ ЗАГАҺА …ЗОБОРИЛГО ҮРГЭДЭНЭ

…БУДАПЕШТ. Венгриин за… …олзоборилдог коопера… …уд жэл бүри 20 мянган …продукци худалдаа …аһан эмхинүүдтэ, зага… …бүдүүлдаг предприяти… …дта эльгээжэ байдаг юм. …энь орон дотор баригдадаг …альнай гурбанай хоёр ху… …болоно гэжэ.

…Загаһа элбэгээр олзоборил… …хэрэгтэ эгсэ 18 жэлэй …Диннеш гэжэ һуу… …да байгуулагдаһан загаһа …аридхэ питомник эхи та… …гэхэдэ, алдуу болохо… …Энэ ажахые эмхидхэхэ …эдэ Советскэ Союзай …нигуудай дүй дүршэл …өөр хэрэглэгдэһэн юм.

…РЭЖЭЛТЭ ГАЗАРНУУД УҺАЛАГДАНА

…СОФИ. Перникскэ окру… …Врезник хото шадар ба… …аһан уһалууриин систе… …ашаар хэдэн зуу гек… …урэжэлтэ газар дайда …аралта уһа абажа бай… Энэ уһалууриин систе… …түшаад жэлэй саада тээ …СССР-эй техническэ туһа… …наар баригдаһан юм. Тэ… …гэхээр Болгариин арадай …спублика хүдөө ажахынгаа …рриин нилээд ехэ тал… …уһалдаг, тиигэжэ эл… …об ургамалнуудай үндэр ур… …а абадаг болонхой.

Мүнөө үедэ республикэ до… …1,2 миллион гектар тал… …й уһалагдана гэхэ гү, али …эдлүүриин газарай эг… …дүрбэнэй нэгэ хуби боло… Тэндэһээл бүхы ургасын …0 процентнь абтажа байдаг…

Шэнэ табан жэлэй турша… …уһалагдадаг газарай юрэн… …талмай үшөө нилээд ехэ …олгохо юм. Тиин 2000- …хи ондо ороной эдлүүриин …зарай дүрбэнэй гурбан ху… …искусственна аргаар уһа… …гдажа байха зэргэтэй.

АША ҮРЭТЭЙ ҮҮСХЭЛ

БЕРЛИН. «Шварце Пум… …» гэжэ комбинадай кол… …ктив шэнэ табан жэлдэ бэе… …үүлхээр хараалагдаһан тү… …эбтэ даабаринуудаа нилээд …аха зорилготой угтамжын …эб зохёожо, тэрэнээ лаб …елүүлхээр бэлэн байһан ту… …айгаа элидхэбэ. Оньһон тү… …эрэлгэнүүдэй хүдэлмэриие …ашаг үрэ ехэтэй болгожо, …эбһөө гадуур 1,3 мил… …иард кубометр газ үйлэд… …рилхэбди гэһэн үндэр …лга энэ коллектив баталан …аба. Жэжэ болотор бутар… …гдаһан шулуу нүүрһэ газ …йлэдбэрилгэдэ хэрэглэһэнэй …шаар табан жэлэй һүүл бо… …отор боро шулуу нүүрһэ… …эй 500 мянган тонно ша… …уу брикедүүдые алмаха …байна. Тиигэжэ энэ ехэ түли… …шын көөсые арадай ажахын …бусад һалбаринуудта дам… …жуулжа, мазут ба шулуу …нүүрһэнэй орондо ашаглаха …арга хангаха байна бшуу.

…Комбинадай продукци ара… …дай ажахыда айхабтар ехэ …удха шанартай гэжэ мэдээ… …жэ. Юуб гэхэдэ, «Шварце …Пумпе» комбинат боро нүүр… …һэнһээ орон дотор хэрэглэг… …дэдэг бүхы кокс гаргана, …тиихэдэ газай 87 процен… …тые, боро нүүрһэнэй брике… …дүүдэй 45 процентые үйлэд… …бэрилнэ.

…Комбинадай үүсхэлые оро… …ной олохон предприятинууд …һайшаан дэмжэжэ, мүн лэ уг… …тамжын түсэбүүдые абажа …байнхай. Нигэжэ Германиин …Демократическа Республи… …кын ажалшад шэнэ табан …жэлайгээ түсэбые саг бол… …зорһоонь урид дүүргэхэ хэ… …рэгтэ өөһэдынгөө хубитые …оруулна.

(ТАСС).

Тээмэндэ республикадамнай библиотекын худэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссин зүблөөн-семинар үнгэрөө һэн. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ болон эрдэм техникын дэбжэлтэдэ библиотекэнүүдэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, хүн зониие номоор гүйсэд хангаха, номой жасануудые һайнаар, аша туһатайгаар хэрэглэхэ тушаа эндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, Хоринн, Хэжэнгын, Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Кабанскын библиотекэнүүдэй худэлмэрилэгшэдэй түрүү дүй дүршэлтэй зүблөөндэ хабаадагшад танилсаа. 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ РСФСР-тэ библиотекын хэрэг хүгжөөлгын гол шэглэлнүүдые ба КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар библиотекэнүүдэй үүргэ тухай зүблөөндэ хабаадагшад хөөрэлдэбэ.

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ УЛАМ АРЬБАДХАХА

Тус зүблөөн ямар үг зорилготой байгааб, тиихэдэ Бурядай АССР-эй түбэй гуримай библиотекын системын (ЦБС-эй) дүй дүршэл саашадаа яажа ашаглагдахаб гэжэ һонирхоходомнай, РСФСР-эй Соёлой министерствын библиотекэнүүдэй управлениин начальник **Б. Н. Бечелдин** иигэжэ харюусаа һэн:

—Бүри 1974 ондо «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ болон эрдэм техникын дэбжэлтэдэ библиотекэнүүдэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол гараа һэн. Тэрээнтэй зохилдуулан, 1980 ондо түбэй гуримай библиотекын системэнүүд байгуулагдаа һэн. 48 мянган бутархай библиотекэнүүдэй ундэһэ һуури дээрэ 2206 түбэй гуримай библиотекэнүүд бии болоо. Номуудай баялигуудые зүбөөр, һайнаар хэрэглэхэ үг зорилго нэгэдэмэл гуримай системэ хараална. ЦБС-эй ёһо гуримаар 800 миллион хэлэг номуудые уншагшад хэрэглэнэ гээшэ.

Энэ зүблөөн-семинарые Бурядай АССР-тэ үнгэргэхэ гэһэн дурадхал РСФСР-эй Соёлой министерствын коллеги дээрэ дэмжэгдээ һэн. Юуб гэхэдэ, республикымнай ЦБС [illegible] сангые хэрэглэхэ онсо һонирхолтой дүй дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ хоёр жэлэй турша соо РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Соелой министерствэнүүд, Ленинградай Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ публична Гүрэнэй ба М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканскэ научна библиотекэнүүд энэ зүблөөе бэлдээ.

Библиотекын худэлмэриин түрүү дүй дүршэлтэй танилсаха, информационно болон үзэл сурталай худэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахытай нягта холбоо байгуулха, номой сангые зүбөөр хэрэглэхэ гэһэн үг зорилгонуудые энэ зүблөөн хараалаа. Тиихэдэ Бурядай АССР-эй дүй дүршэл бултанда һайшаагдаа, тиимэһээ саашадаа ондоо областнуудта хэрэглэгдэхэнь дамжаггүй.

—Бурядай ороной библиотекэнүүдэй [illegible] дүй дүршэл [illegible] мэдэжэ болонхой, — гэжэ Новгородой областной библиотекын директор **В. Е. Аксенова** хөөрсэгөө [illegible] — [illegible] хүдэлмэрилэгшэдэй [illegible] гэһэн хүсэлни дүүрэбэ. Республикын Прибайкальска ЦБС-тэй танилсаабди. Бидэ Улаан-Үдэһөө хэды холо газарта байдагшье һаа, географиин байдалаар тад ондоошье һаа, эндэхи һайн жэшээнүүдые, дурадхалнуудые өөһэдтөө хэрэглэхэбди. Энэ зүблөөн эгээл үндэр хэмжээндэ үнгэрөө гэжэ сэгнэнэбди. Танай арад зоной айхабтар хүндэмүүшэ байһые тэмдэглэнэбди, — гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Бүхэроссин зүблөөндэ хабаадагшадые угтажа абаһан Мухар-Шэбэрэй ЦБС-эй директор Н. Г. Черныхтэй хөөрэлдэбэбди.

Зүблөөндэ хабаадагшад түбэй, Шаралдайн (филиалые даагша М. С. Иванова), Түгнын (Н. А. Иванова) библиотекэнүүдтэ ошоо. Түбэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд В. И. Федотова, Л. М. Поянская гэгшэд һонирхолтой ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Һүүлдэнь семинарай хэшээлнүүдэй дүнгүүд тушаа Ленинград хотын М. Е. Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ публична Гүрэнэй библиотекын секторые даагша **Д. В. Евсеев** үгэ хэлээ,—гэжэ Мухар-Шэбэрэй ЦБС-эй директор хөөрэбэ.

Эрдэмэй техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын үедэ библиотекэнүүд хүдөө ажахытай нягта холбоотой байха ёһотой гэжэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Гүрэнэй библиотекын ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ **Т. А. Мистрюкова** тоолоно. Тэрэнэй ябалсаһан бүлэг Хэжэнгын районой ЦБС-эй түрүү дүй дүршэлтэй баазануудтай танилсаа юм.

Улаан-Үдэдэ боложо үнгэрһэн библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссин зүблөөн-семинар мүнөө үеын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүсэтэ нүлөө үзүүлһэниинь лабтай. Манай республикын түбэй гуримай библиотекын системын дүй дүршэл хаа хаанагүй оролдосотойгоор нэбтэрүүлэгдэхэ бээз гэжэ найдагдана. Партиин XXVI съезд дээрэ табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ энэ зүблөөн туһалха гэжэ батаар этигэнэбди.

Б. ДОРЖИЕВА,
манай корр.

Хилын саанаһаа

ТАСС — АПН

ООН-ой Генеральна Ассамблейн даб дээрэхи зүблэхэ зүйл

НЬЮ-ЙОРК. Сентябриин гурбадахи вторнигто заншалай ёһоор Нью-Йоркдо нээгдэхэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ XXXVI сессиин даб дээрэхи зүблэхэ зүйл ООН-ой штаб-байшанда тунхаглагдаба. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгэ хизаарлаха, уласхоорондын шахардуу байдал бууруулха, зүришэлдөөнүүдые амгалан аргаар зайсуулха, колониализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха гэхэ мэтэ гол асуудалнууд Уласхоорондын нэгэдэлэй гэшүүн 154 ороной делегацинуудай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдахань.

Урда тээхи сессинүүдтэл адляар, мүнөөшье буу зэбсэгүүдые хурялгын асуудалнуудаар үнгэргэгдэхэ дискуссиин үедэ Совет ороной амгалан үүсхэлнүүдтэ дахинаа гол анхарал хандуулагдаха. Тэдэнь дайнай аюулые бага болгохо, амгалан байдал бэхижүүлхэ зорилготой. Хүниис олоор хюдаха шэнэ түхэлэй зэбсэгүүдые зохёолго ба бүтээлгэ хорихо. ядерна туршалтануудые хорихо, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхээ болихо, тэдэниие хуряаха тухай асуудал тодорхойгоор хаража үзэхэ гэхэ мэтэ дурадхалнууд тэдэ үүсхэлнүүдэй дунда бии.

Уласхоорондын байдалые заһаруулха зорилгоор үнгэрэхэ сесси дээрэ Советскэ Союзай оруулһан тодорхой хараа бодолнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлхэ.

Бии байгаа сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүдые үргэдхэхөөр, шэнэнүүдые тогтоон байгуулхаар ябуулга хэхэгүй, арминуудые үргэдхэлгэһөө, юрын зэбсэгүүдые олошоруулгаһаа арсаха, ядерна зэбсэггүй гүрэнүүдэй аюулгүй байдалай сахигдаха найдабари бэхижүүлхэ, ядерна зэбсэгтэй бүхы гүрэнүүдтэ ядерна тэнэлэлгэнүүдые зогсоохо гэжэ соносхохо дурадхалнууд тухай хэлэгдэнэ.

ООН-ой гэшүүд гүрэнүүдэй тон олонхиин һайшааһан эдэ үүсхэлнүүд НАТО-да хабаатай оронуудай сэрэгэй бэлэдхэлэй улам һужэрөөгдэжэ байһан үедэ, сэрэгэй-стратегическэ талаар булюу болохые США-гай эрмэлзэжэ байһан үедэ онсо шухала удха шанартай болонхой. Вашингтоной мүнөөнэй захиргаанай гадаадын-политическэ бүхы ябуулганууд, үнэндөө, уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхэ, сэрэгэй аюулые бага болгохо гэһэн Нэгэдэмэл нацинуудай оролдолго хүсэлэлгэнүүдтэ һаад ушаруулна.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал, Палестинын асуудал сессиин пленарна заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Энэ асуудалые тааруу зүбөөр шиидхэлгэдэ Вашингтоной, Тель-Авивай ба Каирай хоорондын Кэмп-Дэвидскэ уришаста үгсэлгэ тойдо татана. Үнгэрэгшэ сесси дээрэ болоһон дискуссиһаа харахада, өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо ба өөрын бэеэ дааһан гүрэн тогтоон байгуулха Палестинын арадай эрхые ООН-ой тон олонхи гэшүүд дэмжэнэ. Һүүлэй үедэ Тель-Авивай ээрэхэг түримхэй ябуулгын дэбэргэгдэжэ байһан, Ливанда эсэргүү Израилиин дээрмэшэн гуримай добтолгын США-гай туһаламжа, дэмжэлтээр улам һужэрөөгдэжэ байһан ябадал эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгые онсо удха шанартай болгоно.

1960 ондо Советскэ Союзай дурадхалаар баталагдан абтаһан колониальна оронууд болон арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай декларациие бэелүүлгэтэй холбоотой асуудалнууд сесси дээрэ мүн лэ харагдаха болоно. Тэрэшэлэн расизмда, зүһэ шарай баримталан газаашалалтада эсэргүүсэн тэмсэхэ арбан жэлэй программын ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Даб дээрэхи зүблэхэ зүйлдэ дүн хамта 126 асуудал оруулагдаа.

ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

ПАНАМА. Гватемалын патриодууд хархис засагта эсэргүү, орон дотороо демократи болон сүлөөтэ байдал тогтоохын түлөө тэмсэлээ улам шангадхажа байнхай.

Эндэ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, буу зэбсэгтэ арадай эмхиин, үгытэйшүүлэй партизан армиин түлөөлэгшэд ороной баруун-хойто зүгтэхи Киче провинцида хэдэ хэдэн дайшалхы ябуулгануудые хэбэ. Тэдэнэр провинциин хэдэн һуурин тосхонуудтай хархис засагай сэрэгэй подразделенинүүдтэ добтолбо, Киче провинциие ороной бусад районуудтай холбодог харгынуудые эзэлээ. Правительствын сэрэгүүдэй, полициин 20 гаран солдадууд үгы хэгдээ.

МАНЁВРНУУДТА ХАБААДАХАЯА АРСАБА

ОСЛО. Августын 1-һээ хойшо Атлантиин далайда США-гай, баруун тээхи ба Урда Америкын 13 ороной үнгэргэхөөр хараалһан «Оушн венчер-81» гэдэг нюуса нэрэтэй далайн-сэрэгэй ехэ манёврнуудта хабаадахаяа арсаһан тухайдаа Норвеги мэдүүлбэ. Эдэнь дайнай хойто тээхи эгээн ехэ манёврнууд болоно. 120 мянган солдат, 250 корабль ба мянга гаран самолёдууд хабаадаха юм ха. НАТО-гай сэрэгэй ба политическэ ябуулга үргэдхэлгые Норвеги буруушаана гэжэ Норвегиин телеграфна бюро тусхайлан тэмдэглэнэ. «Эдэ манёврнуудта хабаадахагүй тухай мэдүүлнэбди. Юундэб гэхэдэ, энэнь НАТО-гай ябуулга хэжэ болохо газар дайдаһаа холо саагуур гарана гэжэ «Афтенпостен» газетэдэ үгэһэн интервью дотороо тэрэ бюро мэдээсэбэ.

Манёврнуудта Урда Америкын оронуудтай хамта НАТО-гай оронуудай хабаадалгые буруушаажа байһанаа министр мүн лэ элирхэйлбэ.

ЭЭРЭХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГАНЬ УЛАМ ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

БЕЙРУТ. Ливанай газар дайдые бомбодолго ба артиллереэр буудалгаяа Израиль улам үргэдхэн, сүлөөтэ энэ орондо эсэргүү бүри ехэ хэмжээтэй ээрэхэг түримхэй ябуулга хэхээр бэлдэнэ. Израилиин обороной министрэй орлогшо Эхппори гэгшын мэдүүлгэ тэрэниие гэршэлнэ. Ливанһаа палестинынхидые холодхохо эрилтэ табина, хэрбээ тиигэхгүй һаатнай— Израилиин газарай сэрэгүүд олоороо добтолон орохо гэжэ заnaба.

Ливанда саг зуура байһан ООН-ой хүсэнүүдэй тусхай түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ливанай сепаратистнуудай эзэлһэн Марджаюнай, Кфаркелэй районуудта Израилиин сэрэгүүд, танкнууд ба артиллери олоор асарагдана.

Июлиин 22-ой һүни израилиинхид Тир хотодо дүтэхэн байдаг Рашиди нютагтахи Палестинын зугаадагшад ай лагериие далай дээрэһээ буудаһан, Кантара, Хумейн, Ат-Тахта гэжэ (Набатиһаа хойгуур) һуурин тосхонуудта десант буулгаха һэдэлгэ гаргаһан байна. Тэдэнь Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй подразделенинүүдээр таһалдуулагдаба. Добтологшод сухариха баатай болоо.

Израилиин авиаци июлиин 22-ой үдын хойно Ливанай һуурин тосхонууд ба түхеэрэлгэнүүдые гурба дахин бомбодоо. Захраниндахи нефть сэбэрлэдэг завод шатаагдаһан, хэдэн арбаад байрын гэрнүүд, предприятинууд ба эмхи зургаанууд һандаагдаһан байна.

Кфар-Мешки, Бани-Сафа, Машгара тосхонууд, Рашидия, Рас-альайндахи палестинынхидэй лагерьнууд, тэрэшэлэн бусад нютагууд артиллериин буудалгада нэрбэгдэбэ.

США. «А. Макдаффиие алагшад үшөөл эрхэёо һахагдаагүй, зоргоороо ябаһаар!» — иимэ уряа бэшэг бариһан Майами (Флорида штат) хотын түлөөлэгшые энэ зураг дээрэ харанат. Эгсэ жэлэй саада тээ энэл хотодо негр яһатан өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ бодожо, шуһата хүлгөөнүүд һүжэрөө бэлэн. Энэ буһалтаата үймөөнэй шалтагаан хадаа Макдаффи гэжэ хара шарайтай эрхэтэниие зобоожо алиһан дүрбэн полицинхидые сүүдэй зэмэгүй гэжэ мэдэрһэн ушар болоо һэн.

Майами хотын засагаархид тэрэ шуһата үймөөнэй хойшолонгуудһаа зүб тобшолол хээгүй гэжэ мэдэрхээр. Юуб гэхэдэ, энэ хотын негр яһатай ажал хүдэлмэригүй байһанһаа, эрхэгүйһөө, үгытэй ядууһаа хохидожо үргэлжэлһөөр. Иимэ эрхэ байдалаа буруушаажа, мүнөөшье тэдэнэр тэмсэлдэ жагсахаар бэлэн зандаа.

АП—ТАСС-ай фото.

БУРЯАДАЙ РАДИОДО БАЯРАЙ АМАРШАЛГА

«Улаан-Үдэ хэлэжэ байна. Амар сайн, хүндэтэ манай радио шагнагшад!»
Улад зоноймнай шэхэндэ дадаһан
Урин зулгы эдэ үгэнүүд
Агаарай долгиндо анха зэдэлһээр
Аяар табин жэл болошоо.
«Бэшэг, саарһагүй һонин» гарһаада,
Бэлиг, шадабари заагүй хэрэгтэй.
Уран зохёолшодоймнай хубин заян
Уһгаа хойшо тантала холбоотой.
«Хубиня» һаала «хүтэлэгшэн байхабди».
...Арбан долоотой Цэдэн Галсанов
Ахамад диктор, редактор байхадаа,
«Ангарын военкомые» бэшээд
һуутаад,
«Радио Николай» нэрэтэй боложо,
Арад зондо суурхаһан намтартай!
Дайнай һүүлээр Батожабай летчик,
Драмын театрһаа Цырен Шагжин.
Хүгжэмэй училищиин хүбүүн Гунгаа,
Хүтэлэгшэдэй нэгэн Виктор Сергеев—
Аһан бараг лэ гэһэн зохёолшоднай
Радиогой «ашаае» сухарнигүй
зүдхэлсөө.

Тиин удангүй нэмэлтэ хүсэн ерээ
һэн—
Ким Балков, Мэлс, Шиханов,
Корнаков,
«Улаан булангай наадаһаа» Галаков.
Ургаан нютагһаа Владимир Митыпов.
Хүхюун шогтой тэдэнэр бултадаа
Хүндэ репортер мэргэдэ хүйбархад.
Автобус агнажа, поездэдо аһалджа,
Аза талаан буруулбалынь,
ябагаханазар...
«Амиды хүнэй аба бэшэхээ» гү,
Али шадаа һаа очерк «дэрхалхала»
Холо, ойрые илгангүй хатарлдаг һэн,
Хото, хүдөөдэ хамаагүй хонодог һэн...
Энэмнай манда ёһотой университет
болоо,
Эрэлһэн номуудтамнайш
нэмэри хэлсээ.
Буряадай радио! Һайн даа шамда!
Бууралш, хараш шараш, толгойтоо,
Булта зохёолшод мүнөөдөр ерээд,
Үндэр сагаан Ордоноойшни үбэртэ
Үнэн сэдьхэлһээ амаршалан
зогсонобди.
Урган хүгжэ, һалбара! Үндэр үүргэ,
Урдаа табигдаһан зорилгоёо дүүргэ!

Ч-Р. НАМЖИЛОВ.

Эгээл түрүүн бэшэгһээ эхилэе. Республикымнай томо, түрүү предприятинуудай нэгэн болохо Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой кадрнуудай таһагай начальник Прокопий Гаврилович Скрипкин «Театрай гардеробһоо эхилдэг һаа, завод кадрнуудай таһагһаа эхилнэ» гэһэн бэшэг эльгээгээ һэн. Тиин манай тусхай корреспондент Д. Г. Дашиев П. Г. Скрипкинтэй уулзажа, мүнөө сагай үйлэдбэри дээрэхи залуушуулай ажал хүдэлмэри, тэдэнэй байдал, үүргэ тухай хөөрэлдэһэн байна.

П. Г. Скрипкин бүри 1937 ондо Коммунис университет дүүргээд, совхозой директорээр хүдэлһэн намтартай юм. Удаань Совет Армиин зэргэдэ хорин гурбан жэл соо политическэ хүдэлмэрилэгшөөр алба хэжэ, подполковник зэргэтэйгээр отставкада гараһан байна. Сэрэгэй албанай һүүлээр Москвагай Арадай ажахын институт дүүргэһэн. Арбан табан жэлдэ судна бүтээлгын заводто кадрнуудай таһагые даагшаар хүдэлнэ. Мүнөөнэй үйлэдбэриин эмхидхэлэй асуудалнуудые һайн мэдэхэ, Совет Армиин зэргэдэ, мүн заводто залуушуулые хүмүүжүүлгын баян дуршэлтэй болоһон коммунист Прокопий Гаврилович Скрипкин үйлэдбэри дээрэ түрүүшынхеэ ерэһэн залуу хүндэ яажа туһалхаб, юундэ гэгдэгшэ бии болоноб, түрүүшын бэрхэшээлнүүдые яажа дабахаб, коллектив доторой харилсаа холбоон юунһээ бүридэнэб, һурган хүмүүжүүлэгшэд ямар үүргэ дүүргэхэ ёһотойб гэһэн асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлэһэн байна.

ЗАМАЙНЬ ЭХИНДЭ

Жэл бүри манай орондо эрдэмтэй, һургуулитайшье, эдэбхи үүсхэлтэйшье хэдэн миллион залуушуул ажалайнгаа замые эхилнэ. Тэдэнэр бултадаа — техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргээшэдыньшье, дунда һургуулиһаа сэхэ ерээшэдыньшье — заводой цехтэ гү, али тарялан дээрэ, газар доро шахтада гү, али барилгын талмайда өөр өөрын хүдэлмэриин «университедүүдые» гараха байна бшуу.

«Залуу хүбүүд, басагадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ хододоо Коммунис партиин гол анхаралда, Ленинскэ комсомолой гол зорилго байһан, байнашье гээшэ. Энэ гүрэн түрын шухала асуудал. Тэрэниие зүбөөр табижа, зүбөөр шиидхэлгые булта —ажалша коллективүүдшье, ниитын эмхинүүдшье, һургуули болон гэр бүлэшье анхерха зэргэтэй. Энэ асуудал хадаа олон түмэн арадай хуби заяанда, орон түрымнай ерээдүйдэ хабаатай». — гээд Л. И. Брежнев ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ хэлэһэн байна.

Хүн бүхэн хэдыдэшьеб өөрынгөө түрүүшын ажалай үдэрые эхилһэн лэ байдаг гээшэ бээз. Тэрэл үдэрһөө хүнэй хүдэлмэришэ шэнжын шалгалта эхилдэг. Энэ шалгалта бүхы наһан соонь үргэлжэлхэ бшуу. Теэд заводой цехтэ түрүүшынхеэ ороһон хүбүүхэн энээн тухай бодоогүй байха. Ямар ажал байхаб, хэр хүдэлжэ шадахабиб гэхэ мэтын элдэб олон асуудалнууд тэрэниие хүлгүүлхэ, тиигэжэ тэрэ тойронхи хүнүүдээ шарайшалха. Мүн тэдэньшье шэнэ хүниие шэнжэлэн хараха.

Тиигэбэ яабашье заводто ерэжэ, хүдэлмэришэдэй коллективтэ ороол хадаа «хэн болохоб» гэһэн асуудалаа залуу хүн өөртөө шиидхээ гэжэ тэмдэглэе. Харин «ямар хүн болохоб» гэһэн асуудал тэрэ үедэ үшөөл шиидхэгдээгүй байна бшуу. Шадамар бэрхэ, түрүү хүн болохоб гээд булта һанаһан лэ байха. Теэд тэдэ залуушуул түрүү хүн гээшэ ямар байха зэргэтэйб гэжэ мэдэнэ ха гү? Ябан ябан энэ һайхан эрмэлзэлынь мохожо, гээгдэгшэдэйшье тоодо орошожо болохо байһанаа, магад ажалһаашье хулжаха сагай ерэхые залуу хүн үшөөл гүйсэд мэдээгүй ябана ха юм.

Эгээл энэ үедэ тэдэндэ аха нүхэдэй, үйлэдбэрич түрүүшүүлэй, коллективэй ветерануудай хани дулаан анхарал, нүхэр ёһоной туһаламжа, дэмжэлгэ заатагүй хэрэгтэй гээд һанадагби. Ондоогоор хэлэбэл, хажуудашни хүдэлжэ, ажабайдалайнгаа, ажалайнгаа намтарые эхилһэн залуу хүнэй сэдьхэл бодолые ойлгохо шухала ха юм.

Иимэ хоёр ушар хөөрэһүү...

Кадрнуудай таһагта залуу токарь Александр Чигирев цехэйнгээ начальнигай гар табилгатай, юумэеэ тушааха саарһа баринхай орожо ерэбэ. «Өөрын дураар» ажалһаа гараха гэһэн мэдүүлгэтэй. Теэд хөөрэлдөөд үзэхэдэ, өөрөөшье урдахи харгыгаа гүйсэд бодомжолоогүй хэбэртэй. Энэ ушарай шалтагааниие ойлгохо гэжэ бодоод, цехэй начальнигтай хөөрэлдэе гэбэб.

Углеэдэрынь инструментальна цехэй начальнигай орлогшотой уулзабабди.

— Энэ хүнтэй юун тухай хөөрэлдэхэбибди? Үйлэдбэриин түсэб тухай, материал алмаха тухай, али шэнэ техникэ тухай гү? —гэжэ тэрэ бидэниие угтаа һэн.

— Үгыл хаш даа. Энэ хүнтэй өөрынь «аашанууд» тухай хөөрэлдэхэ хэрэгтэй.

Тиигээд лэ тэдэ хоёрой хоорондо хараал гэхэдэ хараал бэшэ, хэрэлдээн гэхэдэ хэрэлдээншье бэшэ — ямаршьеб хэндэшье хэрэггүй хөөрэлдөөн эхилшоо һэн. Начальнигай орлогшо хүбүүнэй бүхы гэм зэмэнүүдые дурдаба, номнобо, аргадабашье хэбэртэй. Нүгөөдэнь «үгы», «тиимэ» гэһэн ганса нэгэн үгэнүүдһээ бэшэ харюу үгэнэгүй.

Удаань хүбүүнэй гараһан хойно «иимэл хүн лэ даа» гэһэн шэнгеэр начальнигай орлогшо минии урдаһаа гараа дэлгээгээ һэн. «Хүндэтэ дарга, ойлгод гыш — урдашни хүнэй наһанай хуби заяаншье шиидхэгдэжэ байхадаа магад лэ», — гээд хэлэхэ дуран хүрөө бэлэй. Теэд тэрэниие өөрыень мүн лэ ойлгохо, олохон юумэ өөртэнь ойлгуулха хэрэгтэй байгаа бшуу. Тэрэнэй харюусалгата хэрэг —ажалынь ехэ. Үйлэдбэриин түсэб, цехыень һэльбэн шэнэлэлгэ, шэнэ оньһон техникэ, станогууд, материально-техническэ хангалта гэхэ мэтэ. Теэд эдэ бүхы хэрэгээ суг хүдэлдэг хүнүүдэйнгээ ажабайдалай асуудалнуудһаа илгажа болохо аал? Үйлэдбэриин бүхы хэрэгүүд хүдэлмэришэдэй гэраар лэ шиидхэгдэхэ ха юм.

— «Ондоо газарта ошожо хүдэлхэм. Жолоошон болохо һанаатайб», —гэжэ Александр Чигирев намда хэлээ һэн.

—Теэд жолоошон болохын тула заабол ондоо тээшэ ошоһоной хэрэг үгы бэшэ аал. Манайшье заводһоо зууршалгаар һурахадашни болохол,— гэбэб.

— Үнэхөөрөө гү? (Хүбүүн энээн тухай мэдэхэгүй байгаа).

Заводой харша соо, хүдэлмэришэдэй амардаг газарта һуужа, нилээд удаан хөөрэлдөө һэмди. Александр, сигаретын утаа бааюулан һуужа, наһанайнгаа богонихон намтарые нээгээ. Хүдөөдэ түрэһэн, үндыһэн. Найман класс дүүргээд, ахадаа город ерэжэ, заводто ороһон. Ахань өөрын ажалтай, гэр бүлэтэй байгаа. Тиин хүбүүн сүлөө сагаа үйлсэдэ гаража үнгэргэхэ. Талаан буруулхадаа, ажал дээ- … лэй нэгэн болонхой.

Хэды залуушье һаань, заводто түрүүшынхеэ ерэһэн залуу хүбүүдые тэрээнтэй нилсуулжа, нүхэсүүлхые додогби. Юуб гэхэдэ, …нэй амжалтын, шадабари… гэжэлэй эхи үндэһэн… һааб гэжэ залуу хүн ойл… үльгэр жэшээ болгон… гэжэ һанадаг гээшэ хаб.

Залуу хүнэй наһанайнгаа мэргэжэл шэлэжэ, ухаан… лоороо бэежэн хатуужаха гээшэ бодото шэнжээрээ… ехэ, гүнзэгы асуудал болоно. Зариман залан сэхээр… гаа, ажабайдалайнгаа зүб замые олоодхихо. Харин нүг… риманиинь нилээд удааршаха.

Юунһээ энэ дулдыданаб!

Мэргэжэлэйнь нюусые залуу хүндэ нээжэ үгэхэһөө… ажабайдалай үнэтэ хэшээл үгэдэг һурган хүмүүжүү… гү! Өөрөө шэлэһэн мэргэжэлдээ үнэхөөрөө дурлажа, … байдалай тодо сэхэ зорилготой байһанһаань гү! Али … амта абаагүй гүлмэрхэн хүниие һурган дэгжээхэ өөры… со ёһо заншалтай хүдэлмэришэ коллективэй хүмүүж… хүсэнһөө гү! Али... али... Эдэ бүхы ажабайдалай хуули… тагаанууд олон ха юм. Тэдээн тухай өөрынгөө һанамж… лэхэ бэзэ гэжэ уншагшадые уринабди.

МАНАЙ АЙЛШАН

„ӨӨРЫГӨӨ ГАМНАНГҮЙ ХҮДЭЛХЭДЭ..."

Партиин Улаан-Үдын горкомой зал соо һонирхолтой уулзалга һаяхан болобо. «Крик тишины» гэжэ найруулан табигдажа байһан фильмын режиссёр Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ А. Дашиев гол ролиие наадажа байһан РСФСР-эй арадай артист Юрий Соломинтой уулзалгада хабаадагшадые танилсуулба. Энэ уулзалгада хабаадагшадай зарим асуудалнуудта бэлигтэй артистын үгэһэн харюунуудые уншагшадай анхаралда дурадханабди.

— Юрий Мефодьевич, өөр тухайгаа хөөрэжэ үгыт, ямар хүсэл эрмэлзэлтэй байгаа һэмта, хайшан гэжэ артист болообта?

— Би Шэтэдэ түрэһэнби. 1953 ондо дунда һургуули дүүргээд, Москвагай Щепкинэй нэрэмжэтэ театральна училищида оробоб. Золтой байжа, түрүүшын туршалгаар гансата орожо, гайхамшагта актриса Вера Николаевна Пашеннаяда заалгаһан хүм. Манай хүдэлмэри тусгаар хүндэ юм, тиимэһээ өөрыгөө гамнангүй хүдэлхэдэ, үрэ дүнгүүд гараха гэжэ В. Н. Пашенная бидэндэ хэлэгшэ һэн. Би наһан соогоо артист болохо нэгэл хүсэл, эрмэлзэлтэй һэм. Тэрэмни хүсэлдөө ха юм. Би мүнөө Москвагай Бага театрта хүдэлнэб. Тиигээд хажуугаарнь киногой рольнуудые гүйсэдхэнэб.

— Мүнөө табигдажа байһан фильм тухай юу хэлэхэ байнабта?

— Найруулан табигдажа дүүргэгдээгүй фильм тухай хөөрэхэнь бэрхэ байна. Гэбэшье муу гэхэ аргагүйб. Харагшад һонирхохо байха гэжэ этигэнэб. Артистын мэргэжэл ямар удхатайб? Юундэ харагшад театрай гү, али киногой артистнууд тухай һайн мэдэнэб? Театр, киноһоо гадна хүгжэм, балет, дуун бии ха юм. Юундэб гэхэдэ, театр, кино хадаа харагшадта дүтэ, бодото байдал харуулжа, тэдэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ. Тиигээдшье өөһэдөө харагшад ажабайдалдаа мүн лэ артистнууд бшуу.

— Та өөрөө кинодо дуратай гээшэ гүт? Кинодо ошодог гүт?

— Дуратай, дурагүйшье һаа, кино ошожо хараха ушартай болодогби. Гэхэ зуура миин юрын харагша шэнти бэшэ, харин мэргэжэлтэй киноактёрой нюдөөр шүүмжэлэн харадагби. Һайн, муу кино гэжэ байдаг гү? Жэшээлхэдэ, харагшадай зохидшооһон «Москва слезам не верит» гэһэн фильмые кино табигшад дунда зэргээр сэгнээ юм. Тиихэдэнь кассова амжалта туйлаагүй, манай олониитэ харагшадта һонирхогдодоггүй «Неоконченная пьеса для механического пианино», «Пять дней из жизни Обломова», «Степь» гэһэн уран һайханай фильмүүд ондоо гүрэнүүдэй кинофестивальда үндэрөөр сэгнэгдэжэ, шангуудта хүртөө юм. Тиимэһээ харагшад минии һамаархаяа һонин һэрьмойтой фильмүүдые гансал намнангүй, харин гүнзэгы, баян удхатай бүтээлнүүдые ухаагаа гүйлгэн сэгнэжэ һураха ёһотой. Иигэжэ бидэ таанадые, харагшадые нэгэ бага зэмэлээд абаха хүсэлэнтэйбди.

— Мүнөө үеын бэлигтэй ямар артистнуудые нэрлэхэ гээшэбта?

— Манайда бэлигтэй, бэрхэ артистнууд олон. Алишье талаараа тэгшэ, мэдээжэ артист В. Стрижельчик, минии һанахада, ямаршье рольнуудые наадаха шадабаритай, сэбэр һайхан сэдьхэлтэй хүнүүдые Е. Леонов үнэншэмэ гоёор харуулдаг гээшэ ааб даа.

— Гэртэхин тухайгаа хөөрыт, дүү хүбүүн Виталитаяа нэгэ театрта наадахадатнай ямар бэ?

— Минии нүхэр актриса бэшэ, литератор юм. Бидэ нэгэ басагатайбди. Виталий гэдэг дүү хүбүүнтээ «Даурия», «Үрэмшөө» гэһэн кинонуудта сугтаа наадаабди. Тиигээд мүнөө Бага театрта сугтаа хүдэлнэбди. Сугтаа хүдэлхэдэ хүндэ бэшэ,тиибэшье ахань хадаа дүү хүбүүн тухайгаа һанаагаа хододоо зобожо, ямараар нааданаб гэжэ хаража ябадагби, заримдаа өөр тухайгаашье мартажархидаг гээшэ хаб.

— Японой мэдээжэ режиссёр Акира Куросава тухай хөөрэжэ үгыт?

— Акира Куросава мүнөө үеын эгээл бэрхэ режиссёрнуудай нэгэн болоно. «Агуу ехэ император», «Япон киногой император» гэжэ тэрэниие түрэл нютагтань нэрлэдэг юм. «Расёмон», «Улаан һахалта» гэжэ нэрлэгдэһэн фильмүүд бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой. Достоевскиин «Идиот», Горькиин «На дне» гэһэн зохёолнуудай үндэһөөр япон кинонууд табигдаа. Куросавын «Под стук трамвайных колес» гэһэн кино Москвагай кинофестивальда I шанда хүртөө юм. Манай орондо тэрэнэй найруулан табиһан «Дерсу Узала» гэжэ кинодо наадаһандаа би ехэ баяртайб. Юундэб гэхэдэ, Акира Куросава гүнзэгы бодолтой режиссёр, реалист, уран зурааша, һайхан сэдьхэлтэй хүн юм. Кадр бүхэндэ тэрэ ехэ анхаралтайгаар хандадаг, актёрнуудтай һонирхолтой ажал ябуулдаг байна.

— Мүнөө театртаа ямар зүжэгүүдтэ нааданат, тиигээд ерэдүйн ямар уг зорилгонуудые хараалнат?

— Мүнөө театртаа К. Тренёвой «Любовь Яровая», Ю. Бондаревой «Эрье», А. Толстойн «Царь Фёдор Иоанович» гэһэн зүжэгүүдтэ нааданаб. Тиигээд Евгений Весниттэй сугтаа Н. Гоголиин «Ревизор» гэһэн зүжэгые найруулан табихаяа хараалһанхайбди. Харин мүнөө энэ кинодо жэлэй дүүрэтэр наадаха болоноб. Байгал далайн үзэсхэлэнтэ һайхан байгаалида энэ кино буулгагдана.

Уулзалгын һүүлдэ харагшад баярай тэмдэг болгон, баглаа сэсэгүүдые, дурасхаалай бэлэгүүдые А. Дашиевта, Ю. Соломиндо барюулба.

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

ХҮНЭЙ НАМТАР— ТҮҮХЫН ГЭРШЭ

Үнгэрэн ошоһон олон жэлнүүд ой ухаандамни зэрьюулгэтэн урдажа байна гээд,— Бэликто Номтоевич Гомбоев бодолдо хатана юм гү, анииргүй болоод һуужал һууна. Тон томоор орёоһон мохоорхо тамхияа һорон бааюулна. Нэгэ набтархан модон һандали дээрэ һуунхай, ушаагайнгаа залирантажа байһан улаахан согуудые анииргүй дуугай гэтэнэ. Тамхинайнь утаан пеэшэнгэйнь амһар руу һуунагтан үрэбхиюулнэ. Адаглаха янзада, махабадаараа ойромни һуубашье һаа, тэрэнэй сэдьхэл бодолынь хаана холын нютаг хизаарнуудаар алхална хэбэртэй.

— Тиимэ даа, — гэжэ нэгэ удаа утаар татажа, тамхяа һорожорхёод, үнэһыень ушаагайнгаа үүдэндэ тоншорсон унагаажархёод, — аяар тэрэ дүшэн дүрбэн жэлэй саада тээхи харалган хагсуу хүйтэн нэгэ үдэшые һанаандаа оруулжал һуунам даа, — гэбэ.

— Тэрээн тухайдаа намда хөөрэжэ үгыта, — гэжэ би һонирхобоб.

— Би тэрэ үдэшэлэн, —гээд аргаахан хөөрэхэдөө, сэдьхэлынь саанаһаа нэгэ хүсэтэ долгиндо нэшэгдээд эрхибо ха гээд таахаар һэн,—ажалһаа ерээд, ехэ эсэнги байһандаа, нэгэ аяга сай гудамхижархёод, амархаяа хэбтээ һэм. Хүсэтэй шанга һалхинда, сонхымни стаабин ханаяа нэшэжэ, бүтүү нэгэ янзаар хүс-хүс гэхэнь һулаар дуулдана. Айхабтар зохидоор, нойрой амтата долгиндо үлгыдүүлэн, дурд гэхымни тэндэ, шэхэндэм нэгэ юумэ тон хажараар соностобо. Мүнөөхи сонхымни стаабин шэбхэһээ алдуурша ба гү гээд һанахатайгаа дары газаа нэгэ хүнэй шангаар ооголхые мэдэрбэб. Һуха харайн бодожо ябахадаа, хаана ямар аюул болоо гээшэб гэһэн юрэ бусын һанал толгойдомни сахилгаан түргөөр харбаба. Үүдэн сэлигдэжэ, газааһаа орожо ерэхэдэ, урданайм танил хүн, Самбуу Чимидон болошобо. Орожо ерэһээр: «Зай, хубсала, ябая, тон яаралтай суглаан татагдаад байна. Ши тэндэ хабаадалсаха болобош», —гээ һэн. Иимэ орой сагта ямар тиимэ шухала асуудал гарашаба гээшэб гэжэ гайхабашье, хубсалжа газаашаа гаралсабаб. Газаа пад харанхы. Хуурай хара һалхин лэ хүүенэ. Би тэрэ үедэ Хориин аймагай (Хори Хэжэнгэ хоёр нэгэ аймаг байгаа) ОСОАВИАХИМ-эй начальник зэргэтэй хүдэлжэ ябааб. Тиихэдэ Самбуу Чимидомни Хориин аймагай МВД-эйн начальник тушаалтай һэн. Гэнтэ тэрэмни хажуушаа хадууржа, эндэ ороод гарая гээд, ГПУ-гай байшан руу дахуулба...

Энэмнай ушан долоодохи он бэлэй.

Б. Н. Гомбоев дээрэ дурсагдагша ажалдаа зургаан жэл тойрон хүдэлжэ байгаа. Тэндэ хүбүүдтэ сэрэгэй һургуулиин бэлэдхэл хүүлэдэг һэн. Тэрэ 1912—18 онуудта түрэһэн олон хүбүүдые сүм һургажа гаргаа. Сэрэгэй хэрэгсэлнүүд, һомонһоо эхилээд, станково пулемет хүрэтэрөө, бултал тэрэнэй гар доро сүм хадагалагдан баригдажа байгаа. Түрэһэн нютаг Хөөрхэһеэнь олон хүбүүд нүхэр Б. Н. Гомбоевой хүтэлбэри доро һуралсал һорилго дүүрэн гаража ошоһон юм. Тэдэнэй тоодо Дамдин Дамбиев, Жамьян Жалсанов, Суббота Даржаев болон бусад байгаа.

Бүри эдирхэн хүбүүн ябахаһаа һүбэлгэн, алибаа юумые ойлгон хадуужа абахадаа ехэ ухаамай байһанаа хүршэ айлнуудтаа гайхуулдаг, өөгшөөгдэдэг һэн ха. Энээн тухай 90 гарамгай наһанай Бадма Балданов дурсан һуугаа һэн. Тэрэ 1925—26 он багаар хотоной һургуулида оробо. Тус һургуулинь Хөөрхын Юугтэ гэжэ газарта анха бии боложо, тэндэ Дэлгэр Дариин гэгшэ багшалһан юм. Түрүүшын шабинар гэхэдэ, Жүрмит Намсараев, Цынден Цыренов, Дамдинжап Базаров, Ханда Шагдарова, Пылжит Шагдарова, Норба Очирова гэхэ мэтэ дүн хамта гушаад тойрон хүбүүд, басагад байһан юм ха. Тэрэ үеэр комсомолой гэшүүн боложо үрдиһэн Бэликто Гомбоев хамтын наада эмхидхэлсэдэг, залуушуулай дунда холбоо байгуулагша, эмхидхэлэй хүдэлмэриин түрүү зэргэдэ ябаба. Гансашье Хөөрхэдэ бэшэ, мүн Эдэрмэгтэшье комсомол залуушуул олон байгаа. Жэшээлэн дурдабал, Цыбикжап Цыцыктуев, Бабу Батуев, Дулсан Найданова, Алгана Асташкин, Намжил Тушинов, Цыдендамба Санжеев, Цыжип Будаев, Дугар Будын, бусадые нэрлэжэ болоно. Эдэ комсомолшуудые ударидан, элсүүлхы үүргэтэй гансахан гэр Хэжэнгэ һууринда бии һэн. Тэрэнь «Изба-читальня» гэжэ ниитэ зондоо алдартай гэр байгаа.

Хожомшог Тэндидэй-Адагта сомон зүблэл байгуулагдаба. Тэндэ мүн лэ эхин шатын һургуули нээгдэбэ. Тус һургуулике залуу комсомол хүбүүн Балсамбаев даадаг һэн. Тиихэдэ сомоной секретаряар хүдэлжэ байһан Лыкжит Базарон нэгэтэ Бэликто Гомбоевые дуудажа, тэндэ харуулшанаар хүдэлхыень дуредхаа һэн. Тиин тэндэ Б. Н. Гомбоев хүдэлжэ байха зуураа Дээдэ-Хэжэнгэдэхи комсомолой ячейкые хүтэлбэрилхээр томилогдоо һэн.

Дээдэ-Хэжэнгэдэ комсомолой ячейкын анха тогтоогдоходо, тэрэниие тон түрүүн Б. Н. Гомбоев хүтэлбэрилһэн байна. Ушар иимэһээ, анха түрүүшын ажал баригшадтай зэргэлээд, тэрэнэй алдар нэрэнь хадагдажа, нютагай түүхэдэ алтан үзэгөөр һиилэгдэхэ зэргэтэйл!

Нэгэтэ комсомолой Хориин райком тэрэниие дуудаба. Эмхидхэхы ажалай курсда оруулагдаха боложо, комсомолойнгоо ячейкые нютагайнгаа эдэбхитэдэй нэгэн Цыдендамба Санжеевтэ тушаагаа һэн. Тус курсэнь Хориин центр дээрэ нээгдээ һэн. Курсда һуралсажа байхадань Х. Н. Намсараев, Цыремпил Доржин гэгшэд хэшээл үгэжэ ородог байба.

1929 он гаража ерэбэ. Даалгагдаһан ажалдаа харюусалга ехэтэй, эдэбхитэйень мэдэһэн райком тэрэниие улам саашань батрагай һургуулида эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Тэрэ һургуулинь Улаан-Үдэдэ байгаа. Удаань Буркавдивизиондо алба хэхээр татагдаба.

Нэгэтэ комсомолой пленум бэлэй гү, али конференци гэжэ һэн гү, юрэдөөл Эрхүү хотодо зарлагдаба. Тус конференцидэ Буркавдивизионһоо хоёр хүн делегат боложо хабаадабад. Нэгэдэхинь Б. Н. Гомбоев, нүгөөдэнь Нанзат Цыденов (Хүрбын Хара-Шэбэрэй хүн) хоёр һэн. Н. Цыденов комсомолой ячейкын секретарь байһан юм.

1931 он. Б. Н. Гомбоев старшина зэргэтэй болобо. Он барагдаха тээшээ ябажа байна. Гэнтэл Москва ябаха болобош гэһэн захиралта Б. Н. Гомбоев абаба. Москвада 9 һара һуралсаба. ЦДКА-гай дэргэдэ амжалтатай һуралсажа, снайпер мэргэжэлтэй болобо. Эрхимээр һуража гараһанайнь түлөө снайперска нэрэтэ значок, мүн баһа зүүнһээ гараһаар шэнэ сэрэгэй түгэд хубсаһа бэлэг болгожо Бэликто Номтоевичто барюулһан юм.

— Эдэ бүхы үнгэрһэн жэлнүүд соо минии наһанай ябадалда ямар тиимэ шухаг зүйл байһан юм гэхэдэ, 1930 оной һүүл багта, тэрэл Буркавдивизиондо алба хэжэ байхадаа, Коммунис партиин зэргэдэ абтаһамни тон марташагүй ушар мүн! Буркавдивизионой начальник Тукмаков, политическэ талаарнь тэрэнэй орлогшо И. Урбашкеев гэгшэд партиин зэргэдэ орохо хэрэгтэмни зууршалаа, наһанайм замда дүнгэһэн юм, — гэжэ нүхэр Гомбоев хөөрэнэ. Б. Н. Гомбоев Москвада һуралсалаа дүүргэхэдэ, Хориин аймаг эльгээгдэһэн байгаа...

Бэликто Номтоевич Гомбоевой хани нүхэр Долгор Анандуевна Базарова олон жэлдэ колхозой бухгалтераар хүдэлһэн, мүн ондоошье нягталан бодохо ажалай эмхи зургаанда хүдэлһэн арюун намтартай эхэ хүн юм.

Тэдэнэр олон басагад, хүбүүдтэй. Мүнөө Б. Н. Гомбоев 73 наһатай. Совхоздоо али болохо ажал хэжэл ябадаг. Бэе хүнгэн, сарюун. Хабартаа түрэһэн тоонто Соолготодоо газар уһалдаг. Намартаа Ленинград хото руу ябашадаг. Тэндэ бага хүбүүн басаган хоёрынь хүдэлдэг. Басагаиинь хадамда гаранхай.

Б. Н. Гомбоев залуу наһандаа Эхэ оронойнгоо шэмэрүүн уларилта зүүн зүгтэ үни удаан байжа, тэндэхи улад зоной байдал һуудал болоод, байгаалиие хаража бусаһан һаа, мүнөө бадма сэсэгтэ барүүн зүгөөрнь ябажа, Ленинград, Москва, Рига, Таллин Вильнюс, Киев хото городуудые үзэжэ үрдинхэй.

Магаданһаа, Ленинградһаа айлшад бууха, амаршалгын олон тоото бэшэгүүд ерэжэл байха, — юрэдөөл Хөөрхэ нютагтаа, зон айлдаа хүндэтэй, зол жаргалтай гэр бүлынхид Бэликто Номтоевич Гомбоевтон болодог.

Нүхэр Б. Н. Гомбоевые, тэрэнэй хэһэн хэрэг, ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, олон тоото грамотанууд болон медальнуудаар Эхэ оромнай шагнанхай. Дала наһан дээрэнь ажалай ветеран гэһэн медаль барюулагдаа һэн.

Д. ДОРЖОГУТАБАЙ.

Хэжэнгэ.

Июль һарые зунай манлай гэжэ ород арад үни холын нэрлээ юм. Үнэхөөрөөшье; уни бутарма дулаан, аадар бороогоо адхажа байһан энэ сагта бүхы дэлхэй дайдын шарай һэргэжэ, сэсэглэхэ, намаалха юумэн бултадаа һалбаржа, элдин үеын элбэгэй шэнжээр билтаран байдаг шуу.

Манай штатнабэшэ корреспондент Доржо Нимаевай (Хэжэнгэ) буулгаһан энэ зураг дээрэ үдхэн ногоо набшаа надхуулһан хуһа, аяар саанань сэнхир хүхэ дайдын июлиин наран доро дүнгиин байхые харанат...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ». «Алмалта — гол зорилго» — түрүү бэшэг. «Эмхидхэл — амжалтын үндэһэн» — үбһэ хуряалгада зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажахые хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха». «Бүхы наһан соогоо»—С. Корманай статья. «Баранда хэрэгтэй бааза» —В. Клементьевэй хөөрөөн. «Түрэл орон дотор».

Гурбадахи хуудаһанда. «Бэе махабадтаа аша туһатайгаар» — С. Трофимовтай хэһэн хөөрэлдөөн. «Хилын саанаһаа».

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Субботын галханай» материалнууд.

СЭНХИР ЭКР…

Редактор Р. Б. ГАРМА…

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Н-00637. Заказ № 171. Индекс 5901.